

культура

К*Ж

щоп'ятниці

всукраїнський тижневик 22–28 січня 2016 р.

і життя

Дискусійна премія

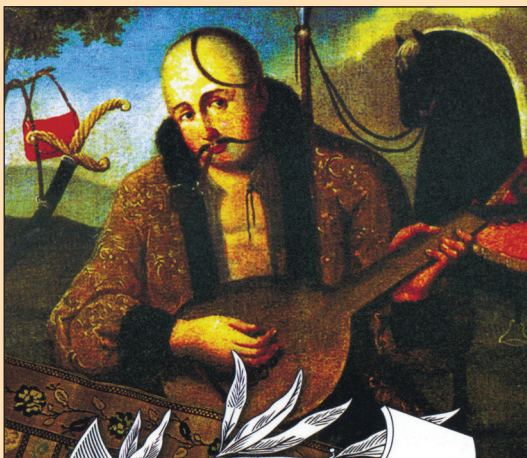
стор. 4

Свято по-європейськи

стор. 5

Козацькими шляхами

стор. 12

Хранитель традицій

стор. 8–9

Фото Романа РАТУШНОГО

редактор
Євген БУКЕТ

актуально

■ ОПЕРА «ЯРОСЛАВ МУДРИЙ»

22 січня Національна опера України відзначить День Соборності представленням однієї із наймасштабніших постановок останніх років — оперою Георгія Майбороди «Ярослав Мудрий».

Виставу, створену за однойменною драматичною поемою Івана Кочерги, оновили у 2007-му силами творчої групи у складі режисера Анатолія Солов'яненка, диригента Миколи Дядюри, сценографів Тадея та Михайла Риндзаків, хормейстера Льва Венедиктова, балетмейстера Аніко Рехвіашвілі, художника по костюмах Наталії Кучері.

Головні партії виконують Сергій Магера (Ярослав Мудрий, великий князь Київський), Вікторія Ченська (Інгігерда, його дружина), Лілія Гревцова (Єлизавета, їхня дочка), Петро Приймак (Гаральд, витезь Норвезький), Валентин Дитюк (Журейко, муляр), Анжеліна Швачка (Джемма, дівчина з Сицилії) та багато інших солістів театру.

■ «НАРОД МІЙ Є! НАРОД МІЙ ЗАВЖДИ БУДЕ!»

23 січня о 13:00 у Національному музеї літератури України відбудеться літературно-мистецька акція до Дня Соборності України «Народ мій є! Народ мій завжди буде!» У мистецькій акції візьмуть участь барди та учасники АТО, а також громадські діячі, які стояли у живому ланцюзі 22 січня 1990 року.

Своїми спогадами про Акт Злуки поділиться громадський діяч, дисидент Богдан Горинь. У заході також візьмуть участь поет та учасник АТО Сергій Пантук, поетка та волонтер Злата-Зоряна Паламарчук.

Під час зустрічі прозвучать музичні виступи та розповіді про події на війні учасників антитерористичної операції барда Юрія Гусарука та актора Дмитра Лінартовича (головний герой фільму «ТойХтоПройшовКрізьВогонь») та інших.

Літературно-мистецька акція «Народ мій є! Народ мій завжди буде!» проходитиме у рамках благодійного проекту «На цій землі нас не здолать!» на виставці «Ні, наші музи не мовчать!», яка представляє творчість воїнів та волонтерів АТО.

■ РАДІО – УКРАЇНСЬКОЮ

Міністерство культури України готує законопроект щодо запровадження квоти на пісні українською мовою в радіоєфірі. Про це у своєму мікроблозі у Twitter написав віце-прем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко.

«У межах квоти 50 відсотків для вітчизняних виконавців на радіо має бути квота на мінімум 75 % пісень українською мовою. Готуємо відповідний законопроект», – повідомив віце-прем'єр.

Нагадаємо, у березні минулого року В'ячеслав Кириленко заявляв про намір збільшити частку українського продукту в радіоєфірі до 75 % від усього обсягу мовлення. Нинішні квоти на трансляцію української музики в радіоєфірі становлять 50 %. Це визначено нормою Закону про «Про телебачення і радіомовлення», яка передбачає, що в загальному обсязі мовлення кожної телерадіоорганізації України має бути не менше від половини національного аудіовізуального продукту або музичних творів українських авторів чи виконавців.

Людмила ШЕВЧЕНКО

У Міністерстві культури вручили державні нагороди

Нагороди вручили працівникам галузі культури за вагомий особистий внесок у розвиток української культури і мистецтва, багаторічну плідну працю та високу професійну майстерність.

Відповідно до Указів Президента України № 632/2015 від 9 листопада 2015 року «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва» та № 670/2015 від 1 грудня 2015 року «Про відзначення державними нагородами України з нагоди 24-ї річниці підтвердження всеукраїнським референдумом Акта проголошення незалежності України 1 грудня 1991 року» за значний особистий внесок у розвиток національної культури і мистецтва, вагомими творчі здобутки та високу професійну майстерність та багаторічну сумлінну працю були нагороджені працівники галузі культури.

Перший заступник міністра культури Ігор Ліховий вручив державні нагороди та почесні звання:

ОРДЕН «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІ СТУПЕНЯ

Пономаренку Івану Вікторовичу – солісту опери – провідному майстру сцени державного підприємства «Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка»;

Думенку Сергію Петровичу (Епіфанію) – митрополиту Переяслав-Хмельницькому і Білоцерківському Української православної церкви Київського патріархату.

ОРДЕН «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІІ СТУПЕНЯ

Гуменюку Павлу Зіновійовичу (Агапіту) – наміснику Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря міста Києва;

Трофимлюку Олександр Миколайовичу – першому проректору Київської православної богословської академії.

ОРДЕН ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кініченку Петру Михайловичу – начальнику управління справами Міністерства культури України.

«НАРОДНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ»

Борисову Вадиму Валерійовичу – концертмейстеру оркестру (симфонічного) Національної філармонії України;

Панчуку Петру Фадійовичу – артистові драми – провідному майстрові сцени Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка.

«НАРОДНИЙ ХУДОЖНИК УКРАЇНИ»

Франчуку Валерію Олександровичу – художникові.

«ЗАСЛУЖЕНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ»

Бобку Станіславу Володимировичу – акторові Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки;

Бодяну Дмитру Анатолійовичу – солістові балету Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені Павла Вірського;

Горбунову Юрію Миколайовичу – акторові, ведучому програм товариства «Телерадіокомпанія «Студія 1+1»;

Засадній Ользі Володимирівні – артистці Національної заслуженої академічної капели України «Думка»;

Корнілову Юрію Борисовичу – артистові Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України;

Коту Геннадію Едуардовичу – артистові Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України;

Крамаревій Оксані Юріївні – солістці опери – провідному майстру сцени державного підприємства «Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка»;

Слепухину Володимир Павловичу – солістові балету Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені Павла Вірського.

Безугленку Анатолію Івановичу – композиторові-пісняру творчої спілки «Асоціація діячів естрадного мистецтва України»;

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ»

Гладишевій Аллі Олександрівні – професорові кафедри Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого;

Буртовому Анатолію Миколайовичу – художнику-живописцю, графіку.

Старостіну Юрію Олександровичу – завідувачу кафедри Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.

Кочарян Інні Сергіївні – першому проректорові Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого;

Розколупі Наталії Іванівні – ученому секретарю Національної парламентської бібліотеки України;

Цуріній Інні Олексіївні – завідувачу відділу Національної парламентської бібліотеки України.

Цуріній Інні Олексіївні – завідувачу відділу Національної парламентської бібліотеки України.

Цуріній Інні Олексіївні – завідувачу відділу Національної парламентської бібліотеки України.

Цуріній Інні Олексіївні – завідувачу відділу Національної парламентської бібліотеки України.

Цуріній Інні Олексіївні – завідувачу відділу Національної парламентської бібліотеки України.

наголос

■ УКРАЇНСЬКІЙ – 12 РОКІВ

29–31 січня відбудеться всеукраїнський вікіфлешмоб, який має доповнити українську Вікіпедію рекордною кількістю статей у стислий строк – три дні.

30 січня свій день народження відзначає українська Вікіпедія. Тому 29–31 січня в кількох містах України проведуть навчання з редагування Вікіпедії, а досвідчені редактори вільної енциклопедії створюватимуть статті разом із усіма охочими.

Вікіфлешмоби та віківишколи пройдуть у таких населених пунктах:

Київ: 30 січня, Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник;

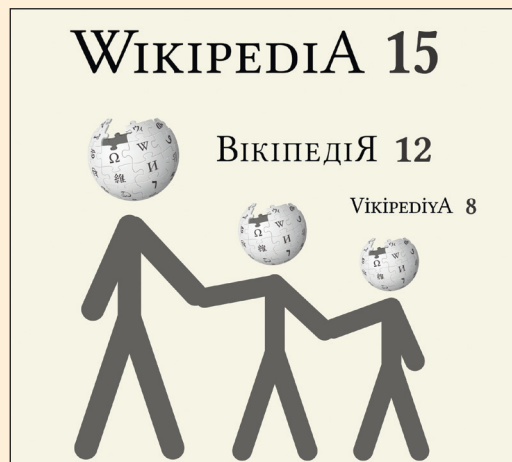
Львів: 30 січня, антикафе соММунa;

Харків: 30 січня (Харківська обласна універсальна наукова бібліотека);

Херсон: 29–30 січня, Центральна міська бібліотека імені Лесі Українки;

Шендерівка (Черкаська область): 29 січня, Шендерівський НВК Корсунь-Шевченківського району Черкаської області;

Чернігів: 30 і 31 січня, Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека імені Короленка.

■ КРИМСЬКОТАТАРСЬКІЙ – 8!

12 січня 2008 року вважається офіційним днем народження кримськотатарської Вікіпедії. Статті розділу вирішено було передавати за допомогою латинського алфавіту, затвердженого на II Курултаї, і вже наступного дня новостворений сегмент Вікіпедії містив понад 500 статей. Утім, надалі темпи розвитку знизилися. За вісім років існування сегменту кримськотатарською було створено близько 4,5 тисячі статей, більша частина з яких побачила світ у період із грудня 2012 до травня 2014 року.

Після анексії Криму Росією зацікавленість у поширенні вільних знань серед кримських татар значно знизилася, адже гуманітарні питання відійшли на дещо інший план. Проте немає лиха без добра. Події в Криму та на сході України врешті-решт зняли луду з очей кримських татар та українців «з материка», що збагнули необхідність спільних дій задля досягнення власних цілей. Одна з них – повернення національної ідентичності кримських татар, що протягом більш ніж чотирьох десятиліть руйнувалася радянською тоталітарною машиною. Відновлення традицій, звичок, історичних спогадів та, насамперед, розповсюдження рідної для кримських татар мови – ось ті аспекти, які мають стати наріжним каменем співпраці двох народів на гуманітарній ниві. І саме Вікіпедія може стати інструментом, що дозволить втілити у життя ініціативи з популяризації кримськотатарської мови серед молоді та закласти фундамент для створення серйозного інформаційного поля кримськотатарською.

Гімн Вікіпедії – до її 15-річчя

Семен ВАСИЛЕНКО

У Мистецькій вітальні Міністерства освіти і науки України відбувся концерт із нагоди 15-ї річниці Вільної інтернет-енциклопедії Вікіпедії.

Мета заходу – представити музичні проекти, якими займаються редактори української мовної версії Вікіпедії.

Український композитор і активний редактор Вікіпедії Андрій Бондаренко написав гімн для української версії електронної енциклопедії, який згодом може стати все-світнім, адже є першим гімном Вікіпедії у світі.

Андрій додає у Вікіпедію матеріали на музичну тематику ще з 2006 року. Витрачає на це кілька годин на день. «Прийшов я в Вікіпедію і почав цим займатись, коли побачив, що там дуже мало статей на музичну тематику», – зауважує Андрій Бондаренко.

В основу гімну покладено тексти, що описують місію Ві-

кіпедії та її правила. За словами автора, гімн – саркастичний. Захід, на якому його презентували, Андрій назвав «Вікіконцертом». На них виконуються твори зарубіжних авторів у перекладах українських поетів.

«Вікіконцерти» є складовою ще одного проекту під брендом Вікіпедії – «Світова класика українською». Ціль проекту – зібрати та надати у вільний доступ твори зарубіжних авторів в українському перекладі. Йдеться

не тільки про текст, а й про ноти.

Зокрема, під час ювілейного «вікіконцерту» були виконані видатні твори вокальної класики в українських перекладах Дмитра Ревуцького, Миколи Зерова, а також сучасних авторів. Відвідувачі заходу почули твори композиторів різних епох від Генрі Перселла до Сергія Рахманінова, багато з яких прозвучали в українському перекладі вперше.

У виступах були задіяні понад 20 учасників, серед яких – на-

родна артистка України Наталя Свириденко, заслужена діячка мистецтв України Оксана Петрикова, заслужені артисти України – Віктор Тетеря, Наталя Кречко, Оксана Дондик.

Кілька інструментальних мініатюр виконали лауреати фортепіанного конкурсу «Каштановий рояль» – першого у світі музичного конкурсу, за умовами якого, починаючи з 2013 року, кращі записи завантажуються в проєкти фонду «Вікімедія» на умовах вільних ліцензій.

«На жаль оцей пласт українських перекладів, він втрачений, досі ми не маємо можливості почути, а музиканти не мають можливості вивчати.

У «Вікіджерела» ми завантажуюємо сам текст перекладеного роману, ми записуємо на «Вікіконцерті» виконання живе, цей відеофайл завантажуюмо у «Вікісховище», а потім у Вікіпедію і статті про композитора, або в статті про твори цього композитора, або в статті про поетів-перекладачів ми даємо посилання», – розповів Андрій Бондаренко.

Від краєвидів Карпат до незнанної Донеччини

ЯК «ВІКІ» ЛЮБИТЬ УКРАЇНУ

Ювілей Вікіпедії редактори енциклопедії відзначили ще й фотовиставкою, що відкрилась у столичному Музеї історії України.

«Вікіпедія – це не лише тексти, а й відео, аудіо- та фотоматеріали, які дають необхід-

ні знання та емоції. На наших світлинах представлена мирна Україна – це те, заради чого боремося і що захищаємо. Цією виставкою ми не лише відзначаємо ювілей створення Вікіпедії, а й показуємо красу і різну Україну», – зазначила під час відкриття заступник

голови правління ГО «Вікімедія Україна» Наталя Тимків.

На виставці представлено фото переможців конкурсів, проведених громадською організацією «Вікімедія Україна» – «Вікі любить пам'ятки» та «Вікі любить Землю», які ілюструють пам'ятки культу-

ри, архітектури, археології, історії, а також природи.

Наступний фотоконкурс, що організовує ГО «Вікімедія Україна» – «Вікі любить Землю», відбудеться у травні.

За матеріалами прес-служби Міністерства культури України

редактор
Любов ЯКИМЧУК

література

■ АНГЛІЙСЬКОЮ ПРО КНИЖКИ

В «Оксфорд Класі» відкривається незвичний розмовний клуб для дітей і підлітків. «Ми поставили собі за мету настільки вдосконалити знання англійської дитиною, щоб вона в спілкуванні цієї мовою відчувала себе вільно і невимушено, — зазначають організатори. — Тому вирішили розширити межі розмовного клубу, залучивши літературу і театр. І як бонус учасники клубу, крім мовних навичок високого рівня, отримають цінний культурний бекграунд і акторський досвід».

На заняттях будуть обговорюватися найцікавіші книги, що належать до різноманітної англійської культури, навчатися через ігри та вікторини, брати участь у постановочних скетчах та спектаклях.

Долучитися до розмовного клубу можуть діти від 9 до 12 років.

Розмовний клуб діє на вул. М. Коцюбинського, 6. Записатися можна за телефоном: (044) 221–31–89.

■ «КИЇВСЬКА ВЕСНА» У ЛЮТОМУ

Книжкова виставка «Київська весна — 2016» відбудеться 25–28 лютого в Українському домі, де буде широко представлено художню, наукову, довідкову, навчальну, історичну, краєзнавчу літературу, подарункові видання за ціною виробника, альбоми про мистецтво, антикварні книжки, періодику, музичну та дитячу літературу на будь-які смаки та уподобання.

Відвідувачів зустрічатиме «Літературний салон», на якому всі зацікавлені поспілкуються як з видатними, відомими та популярними письменниками сучасності, так і з молодими талановитими початківцями на літературній ниві. Також щодня проходитимуть цікаві презентації книжкових новинок, літературні зустрічі, круглі столи, семінари, художні автограф-сесії, відкриті дискусії з питань мистецтва книги та проблем книговидавництва.

Що буде з Національною премією?

Любов ЯКИМЧУК

Тривають дискусії довкола діяльності комітету Національної премії імені Т. Г. Шевченка.

Цього разу йдеться про відкритий лист членів комітету до Президента України, в якому щонайменше вісім різних помилок («в шосте», «письменники і поети», «складає підвалини» тощо), які викликали бурхливі обговорення в мережі.

За помилками мало хто побачив зміст самого листа, де, зокрема, зазначено таке (правовис авторський): «Комітет у повному складі готовий щодо завершення своїх повноважень після закінчення процедури визначення та вручення Національної премії 2016 року».

Комітет зазначає, що над новим положенням працює робоча група, і що сам комітет готовий висловити власні міркування щодо зміни цього положення. Втім нагадує, що «статутні засади Нобелівської премії, якій вже понад 100 років, не зазнали жодних змін із

Борис ОЛИЙНИК

моменту її заснування, і це не заважає авторитету та всесвітньому визнанню поважної відзнаки».

Претензії до Шевченківської премії висувуються чи не кожного року, і говорити про її авторитетність рівня Нобелівської премії, на жаль, не доводиться, особливо всесвітнього. «Культура і життя» вже писала про скандал довкола висунення на премію американського науковця Григорія Грабовича. І це не єдиний випадок. Коли 2013 року премію отримав спілчанський письменник Леонід Горлач, літературно освічена громадськість була здивована, адже багато хто почув

це ім'я вперше. Криза нинішнього комітету була відчутна вже 2011-го, коли письменник Василь Шкляр відмовився

отримувати присуджену йому премію з рук тодішнього Президента України.

І головою цього комітету академіка Бориса Олійника теж призначав Віктор Янукович. Утім, із грошовою авторитетністю премії не посперечається жодна з інших українських премій. Минулоріч Президент України призначив розмір нагороди у 240 тисяч гривень для кожного лауреата. Не Нобелівка, але сума чималенька.

Окрім комітету питанням зміни положення перейнялися лауреати Шевченківської. Вони звернулися до Президента України з конкретним проєктом змін.

По-перше, просять зберегти премію, бо серед пострадянських країн від національної премії відмовилася лише авторитарна Білорусь. По-друге, позбавити голову премії повноважень формувати склад комітету, оскільки він є суб'єктивним, і багато хто з його учасників не з'являється на засіданнях. По-третє, пропонують долучити до створення положення за принципами «демократизму і фахового підходу до розв'язання будь-яких творчих проблем» найширші кола працівників культури.

10 тисяч за репортаж про війну

Видавництво «Темпора» оголошує четвертий конкурс художнього репортажу «Самовидець».

Цьогоріч він отримав нову тему, нову назву та журі, а ще збільшив винагороду переможцеві до 10 тисяч гривень.

Відтепер конкурс носитиме ім'я Майка Йогансена — українського письменника 1920-х років, який започаткував традицію художнього репортажу в Україні.

Тема цьогорічного конкурсу — «Війна. Життя de facto». «Наша мета спробувати змалювати реальний стан справ, проговорити замовчувані теми, пробратися крізь інформаційний шум та пропаганду, — йдеться на сайті партнера конкурсу «ЛітАкцент». — Як виглядає життя країни у стані війни de facto? Як насправді живуть на окупованих територіях? Як живуть в окопі, біля фронту, у тилу? Як живуть ті, хто готується до війни, хто воює, хто відвоював? Як живуть переселенці? Відповіді на ці та інші запитання ми сподіваємося знайти у матеріалах, що нам надійдуть».

Автори найкращих рукописів отримають нові винагороди: I місце — 10 000 грн, II місце — 7 000 грн, III місце — 5 000 грн.

Репортажі заявників на «Самовидець» оцінюватиме нове журі, у складі якого український журналіст Денис Казанський; польський журналіст Пьотр

Андрусечко; а також український репортажист Олег Криштопа.

До розгляду приймають раніше неопубліковані художні репортажі українською мовою.

1. Автор має спиратися на власний досвід.
2. Автор має добре знати тему, орієнтуватися в інших текстах, написаних на вибрану тему, прагнути об'єктивності.
3. Важливим елементом є влучні описи та живі діалоги з героями вибраної теми. Оповідь повинна бути не сухою газетною, а саме художньою.

Розмір репортажу до 40 000 знаків.

Десять найкращих матеріалів увійдуть в альманах «Veni, Vidi, Scripsi», а переможець отримає право видати свою книгу репортажів у «Темпорі».

Готові репортажі потрібно надіслати до 25 квітня 2016 р. на адресу: samovydets@gmail.com. У заявці необхідно вказати ім'я, прізвище, рік народження автора, вибрану тему матеріалу, контактний телефон.

Результати конкурсу будуть оголошені 15 червня 2016 р.

редактор
Леся САМІЛЕНКО

Музика

■ СВЯТКУЄМО ПО-ЄВРОПЕЙСЬКИ?

Новорічно-різдвяні свята завершилися, залишивши по собі багато вражень і безліч спогадів. І у кожного вони свої. А про зимові дійства, що відбувались у Києві на Софійському майдані, хочеться сказати одне. Ми вже потроху звикаємо до європейського формату святкових програм, які організатори підготували з урахуванням вибору киян та гостей міста, котрі свідомо чи підсвідомо прагнуть до європейських стандартів у всьому. Саме тому в рамках фестивалю «Новий рік між двома дзві-

Чоловіча хорова капела імені Ревуцького

ницями» не лише артисти, а й всі присутні «на Софії» та учасники «Ланцюга щастя», який відбувався щоразу під час концертних перерв, мали змогу отримати задоволення від виступів майстрів різних жанрів. Фольклорних та хореографічних колективів не бракувало.

А от свято оперети на зимовій сцені стало вже традиційним, бо й минулоріч збирало велику кількість шанувальників цього жанру, а нині – ще більше! Тож саме про це і йдеться, коли вже можна відзначити, що всі незвичні для українців класичні жанри музичного мистецтва представлені як популярні.

Державний академічний естрадно-симфонічний оркестр України

Хто бував в Європі, той знає, що там культура має високу ціну і добрі традиції, тому на вулицях і в публічних закладах ніколи не почуєш звичного для нас «гоп-цаца». Кожна держава дбає про виховання свого народу на високих зразках мистецтва. Зокрема музичного.

І в цьому контексті мені пригадуються слова одної знайомої, яка побувала на концерті Державного академічного симфонічного оркестру минулого року на День Незалежності в центрі столиці. Найсмішнішим в її розповіді було те, що вона почула з натовпу. «А коли ж концерт розпочнеться?» – питали молодики напідпитку.

І це запитання виникло не дарма, адже ці хлопці не призвичаєні до заходів, якими європейці традиційно насолоджуються.

Лариса БЕЗСМЕРТНА

До Маланки з Василем на новорічний карнавал

Фото Сергія ЗАДВОРНОГО

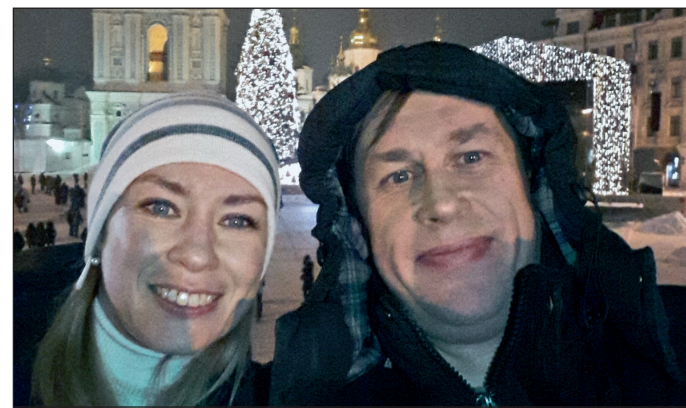
Леся САМІЛЕНКО

ні біля Софії зібралися святкувати Новий рік за старим стилем шанувальники камерної

Трохи сумно, бо новорічно-різдвяні свята вже скоро, на Водохреще, закінчатся.

А з ними і фестиваль «Новий рік між двома дзвіницями», що на свята проходив на столичному Софійському майдані. Прекрасні концертні дійства відбувалися у ці дні. Про одне з них, що привернуло увагу киян та гостей міста своєю європейською вишуканістю, особливо хочеться розповісти.

Адже 14 січня, як подарунок Маланки з Василем, на майда-

Наші дизайнери Наталія КОВАЛЬ та Сергій ЗАДВОРНИЙ на «Карнавалі»

та естрадно-симфонічної музики і, звичайно ж, усі, кому хотілося розважитися у той вечір. Київська міська адміністрація покликala глядачів на концертну програму «Новорічний карнавал» і виступ очільника столиці Віталія Кличка.

Як такого карнавального дійства не відбулося, але, думаю, що й категорія «просто відпочивальників» не пошкодувала про свій вибір розваг. Адже цього вечора в концертній програмі брали участь не лише переможці найпрестижніших телеконкурсів: «Голос

країни» та Євробачення, а й колективи, які здивували всіх «незвичним» репертуаром. Програму світових шлягерів презентував київський камерний хор «Хрещатик». Чудово! Публіка розтанцювалась, а музичні гурмани отримали колосальну, просто святково-десертну насолоду.

Не менш цікаво і «смачно» порадував учасників дійства й Державний академічний естрадно-симфонічний оркестр України, який почав свій виступ із «Диких танців», а після перемоги Руслани на Євробаченні також вважаються хітом світового масштабу, і зарядили веселу публіку.

А далі були не менш несподівані музичні відкриття у сенсі звучання естрадних номерів, які відкрили всі барви та смак насолоди відпочинку в європейському форматі. Справді вишукано, але по-українськи з європейським шармом. Адже й нам час більш розбірливо обирати концертно-музичні заваби та вчитися відрізняти зерно від полови.

Фоторепортаж
Геннадія ЗАХАРЧЕНКА

Київський камерний хор «Хрещатик»

редактор
Євген БУКЕТ

театр

■ ЗРОБИТЬ СВОЄ ВІДКРИТТЯ

Одного вечора я зробила відкриття – завітала на виставу до зовсім не знайомого Театру лірики та драми «Течія». І з яким же захопленням дивилася надзвичайно цікаву моновиставу «Твоя воля».

Спектакль створено за п'єсою актриси, письменниці Наталії Морозової-Шимади за мотивами поезій Анатолія Григоренка й Володимира Сада. У головній ролі Олени (Емми) виступає Наталія Морозова-Шимада, художній керівник Театру лірики та драми «Течія» (Україна – Японія).

Художник-сценограф – Микола Костюшко. Музичне вирішення та постановка вистави – Вадим Лисяний.

Дія п'єси відбувається на узбіччі окружної дороги великого українського міста, куди вимушена прийти продавати своє тіло Олена (Емма), аби врятувати життя сина.

Жінка, законом життя якої було слово Боже, мала все для щастя: родинну любов, міцний налагоджений побут, можливість реалізувати свої мрії. Але в один момент усе змінилось... Смерть чоловіка, зрада друзів, тяжка хвороба сина Андрія... Чому? За що? Що робити? Як діяти у важкі часи чорного відчаю, де шукати справжній порятунок? Віра Олени піддається неабияким випробуванням, здається, весь світ проти неї...

Чи врятує Олена життя – своє й сина? Чи зможе вона зберегти свою віру?..

Вистава – про невичерпну віру людини у Господа. Про віру невгасиму, що рятує душу й дає воскресіння та зцілення.

Гра актриси заставляє думати й шукати виходи у безвиході, заставляє глядача бути у постійній напрузі й роздумах про життя. Актриса вміло тримає глядача у роздумах.

Як чудово, подумала того вечора, що є такі затишні театри, вистави й актори. Невеличка комфортна зала. І, головне, вміла, професійна гра, яка ще довго не відпускає. Наталії Морозової-Шимаді це вдалося. Дванадцять років актриса живе на дві країни: Японію й Україну. Саме завдяки їй японці мають можливість у перекладі ознайомитися з моновиставою за творами Тараса Шевченка «Княжна».

У киян та гостей міста є нагода переглянути моно-вистави «Княжна» – 29 січня та «Твоя воля» – 31 січня.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Богдан Струтинський: «Моновистава – це вищий пілотаж і пік акторської майстерності»

У січні в Національній опереті України говоритимуть про любов.

Театр готується до прем'єри – спектаклю «Любовний монолог...» за мотивами п'єси Габрієля Гарсія Маркеса «Любовна відповідь чоловікові, який сидить у кріслі» на музику Астора П'яццолли. Прем'єра вистави-одкровення 29 січня.

У монолозі сімейне життя тривалістю у 25 років. Вистава – відвертість і водночас пошук відповіді на одвічне питання: який вік у любові?

Про сміливі режисерські рішення, особливості постановки та пошук актриси на головну роль розмовляємо з режисером-постановником, художнім керівником театру, народним артистом України Богданом Струтинським.

– Богдан Дмитровичу, жанр моновистави не є типовим для театру оперети. Але Ви вже традиційно вирішили здивувати українського глядача. Чого очікуєте від постановки і чому обрали саме Маркеса?

– Дійсно, це незвичний для нас жанр, тому «Любовний монолог...» є певним експериментом для нашого театру. Та слід зазначити, що й для інших театрів моновистава – нетиповий жанр. Цей формат є ще однією сходинкою в репертуарній політиці Національної оперети України. Це іспит та певний лакмус на те, наскільки можна сьогодні ламати стереотипи, адже до оперети звикли йти за іншим. Ми ризикуємо, але саме це дозволяє і допомагає нам розвиватися. На мою думку, моновистава – це вищий пілотаж акторської майстерності, і тут не сховаєшся ні за співом, ні за балетом.

Ця історія про трансформацію жінки через монолог про своє життя. І звичайно, історія про всіх жінок та їхні стосунки з чоловіками.

Маркес – лауреат Нобелівської премії з літератури, кожен його твір наповнений чарами, адже він писав «магічний реалізм». Він завжди поза часом, його роботи не залишають людей байдужими...

– Ви анонсуєте, що вистава проходитиме під музику Астора П'яццолли. Чому Ви обрали саме цю музику?

– Мені здається, що музика П'яццолли найбільше підходить саме цьому твору Маркеса, вона передає всі ностальгічні зони, ті пошуки відповідей, які існують у драматичному тексті, доповнює їх, а інколи навіть конфліктує... П'яццолла підкреслює емоційну напругу, яку переживає Грасієла. Фантастичні композиції Маестро проходять через душу головної героїні й осідають спогадами у кожному її слові.

У спектаклі звучатиме також інша музика. Різні за стилем композиції створюють певний антураж та додають колориту, зокрема, латиноамериканська, французька музика, шумові ефекти...

– Привідкрийте трішки для нас завісу щодо оформлення постановки. Чого чекати глядачам?

– Актриса гратиме і на сцені, і в оркестровій ямі. Це символізує те, що вона є диригентом свого життя. Лаконічна декорація передає певний замкнений простір героїні. Актриса дуже близько працюватиме з глядачем, цим хочемо показати, що головна героїня оголює душу, нерв... Вона спілкуватиметься із публікою, шукаючи відповіді на одвічні запитання не сама, а разом із залом.

Через спогади героїні актриса ніби гратиме багато персонажів, тобто у цій виставі через трансформацію однієї актриси ми побачимо понад 9 персонажів – це ті ролі, які прожила Грасієла за 25 років подружнього життя.

– Під час моновистави на сцені один-єдиний актор. Це велика відповідальність. Мабуть, складно було визначитися з актрисою, виконуючою головну роль?

– На такі ролі актора треба вибирати за покликом серця. Головну роль у моно-виставі виконуватимуть заслужені артистки України, провідні солістки-вокалістки Національної оперети Ірина Беспалова-Примак та Ася Серєда-Голдун. Гратимуть по черзі у різні дні. Вони надзвичайно різні. Моноспектакль – це завжди матеріал на одну актрису, а тут виходить, що ми робимо аж дві вистави.

Наприклад, Ася Серєда-Голдун сама росіянка, але півтори години на сцені працюватиме українською мовою. Для неї це складний іспит. Я хотів взяти актрису, яка трансформувється в мові, і показати іншим, що це можна зробити, що всім українцям можна заговорити українською мовою, не зважаючи на їхнє походження.

Безсумнівно актриса має бути із драматичним переживанням усередині, а інколи і

трагічним... Ася пережила багато різних моментів, має життєвий досвід, їй є про що сказати, і вона може це зіграти вже зараз.

Якщо порівняти Асю з Іриною Беспаловою-Примак, вони, звичайно, – дві полярні актриси. Ірина має надзвичайно глибоку душу по самій своїй природі, по своїй натурі. Вона спокійнішого темпераменту, але коли ти їй ставиш драматичні чи навіть експресивні завдання, із цим дуже добре може впоратися, тому що якісно володіє своєю архітектонікою і тіла, і душі. Вона не може робити поверхнево, їй важливо докопатися до суті. Я дивлюсь як від вистави до вистави вона набирає сили, розуміння свого персонажа, з котрим ніби у шахи грає.

Звісно в нас немає зараз стільки часу, щоб розкачуватися, але я вірю і в одну і в другу. Адже хто, як не режисер? Обов'язково має бути тандем актриси із режисером на найвищому піку стосунків. Сьогодні не кожен драматичний театр візьметься за такий матеріал.

– Легше працювати з моноспектаклем чи постановкою, в якій задіяно багато акторів?

– Все-таки, легше робити виставу з великою кількістю людей. Моно-вистава весь час тримається на актрисі, і скільки б ти як режисер не хотів доповнити чи змінити, ти в тіні.

– Сьогодні майбутню прем'єру вже активно обговорюють у столиці. «Любовний монолог...» порівнюють із візитом до психолога... Що Ви як режисер-постановник хочете сказати через цю виставу глядачам?

– Гадаю, цей проект допоможе багатьом жінкам і чоловікам, можливо, десь зупинитися і переглянути свої стосунки. Якщо є якась напруга у сім'ї, то це допоможе їм витягнути «щасливу карту». Ми хочемо додати оптимізму в кінці вистави і донести людям те, що кожен має шанс на перегляд стосунків. Кожен має право бути щасливим!

Розмову вела Тетяна ФАЛЬЧУК

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

МИСТЕЦТВО

«МИТЕЦЬ» ПРЕДСТАВЛЯЄ МАЙСТРІВ ПЕНЗЛЯ...

Хоч надворі панує зима, а січень щосекунди приморожує повітря — у місті є куточки, де розмаїттям фарб буяє весна... Це у галереї «Митець» Київської організації Національної спілки художників України проходить перша цьогорічна виставка. Директор галереї Анна Лавреха зібрала під одним дахом майстрів і початківців, які у творчому сплетінні створили теплу квітневу атмосферу.

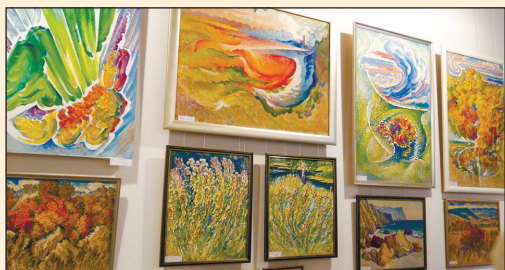
Участь в експозиції взяли дев'ять художників різного віку і різного напрямку мистецтва. Всі вони — відмінні, але близькі за світоглядом. На думку Анни Лаврехи, виставка зацікавить глядачів будь-яких уподобань. Тож пропонуємо екскурс галереєю...

Роботи Дмитра Філатова сподобаються шанувальникам Сходу, адже автор взяв за основу саме цю тему. Також художник частково зачепив події на Євромайдані. Андрій Потурайло демонструє картини на гоголівську та венеційську тематику, в жанрах графіки та живопису. Остання вирізняється деталізацією костюмів, тож дивлячись на його картини, можна перенестися у Венецію на карнавал.

Найстарший та найдосвідченіший учасник виставки — Олексій Іванович Портянников, який за словами Анни Лаврехи, — «майстер на всі руки, він завжди у творчому пошуку. Його картини дивують своєю щирістю і красою. Це майстер, який не хоче зупинитись у своєму творчому злеті!» Він працює не лише, як живописець, а й як графік та дизайнер та до того ж пише поезію, яку всім випала нагода послухати на відкритті заходу.

Здивувала відвідувачів Тетяна Зайченко, жителька Херсона. — Вона є шанувальницею актуального мистецтва, — зазначила директор галереї. «Картини, які змушують чоловіків бути в формі» — зауважували глядачі, адже художниця в оригінальний спосіб зобразила жінку...

Дитяча тематика по-різному представлена у художниць Ліки Дубінської та Карини Ясенової. Яскраві барви весни та осені, а також море квітів можна побачити у роботах Катерини Гуріної, на відміну від глибоко-філософських творів Жанни Захарченко. Святковий настрій і позитив можна знайти в абстракціях Олени Лук'янової.

Виставка на будь-який смак і настрої чаруватиме киян ще до половини наступного місяця. Тож, любители і шанувальники мистецтва зможуть ще декілька тижнів грітись біля творчого вогника, який палахкотить у галереї «Митець».

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

Катарсис від Марчука

Єлизавета
КРАСНІЧЕНКО

У минулому номері газети ми анонсували ретроспективну виставку Івана Марчука «Генотип вольності», що набула резонансу в Києві.

Художник, якого знає і любить увесь світ, був на висоті, він радо спілкувався з журналістами, гостями, розповідаючи про сходинки та етапи нелегкого творчого шляху. На відкритті експозиції класичні твори на скрипці виконувала його дочка Богдана Півненко. Майстер зізнався, що писав картини під її гру. Чарівну атмосферу Свят-вечора підсилював виступ всевітньо відомого хору «Щедрик» на чолі з дирижером Маріанною Сабліною. Про своє сокровенне розповів нам Іван Марчук на відкритті виставки...

«Я хочу бути ненормальним художником», — сказав собі Іван Марчук одразу після за-

Іван МАРЧУК спілкується з журналістами

кінчення Київської художньої академії і почав рухатись у цьому напрямку.

Сьогодні художнику минає 79 рік і він належить до когорти тих шістдесятників, яких не оцінили у свій час Батьківщина і які змушені були вдатись до еміграції. За багато років роботи за кордоном, чи не вперше у Києві відбулась виставка такого масштабу. Для шанувальників він влаштував справжнє свято, зробивши подарунок на передодні нового року за старим стилем.

Художник систематизував свої роботи в 11 творчих циклів. На виставці «Генотип вольності» він представив 150 полотен із циклів «Голос моєї душі», «Пейзаж», «Біла

планета 1», «Біла планета 2», «Натюрморт», «Нові експресії», «Погляд у Безмежність». «Картини, яких не розумієш, але від них не можна відірватися», — так творець характеризує свої роботи.

Він обумовлює це тим, що в усьому має бути загадка, адже якщо людині все зрозуміло, то її мозок не працює, а отже, людина не розвивається. З художніми творами Марчука навпаки — вони загадкові, багатозарові... Не дивно, що його роботи часто-густо спричиняють у глядачів катарсис. Про це майстер говорить: «Я дуже люблю, коли у мене на виставках плачуть. Для мене це найбільша хвала. Це означає, що людину зачепило, вона відчула очищення».

«Бред сумасшедшего» — найбільшої хвали я не пам'ятаю», — розповідає Іван Марчук, коли його запитують про те, які компліменти найсолодші. Художник ніколи не боїться бути собою, його можна назвати справжнім Майстром, бо творить не лише картини,

а й техніки, стилі, приміром, «пльонтанізм».

Кожна картина для творця, як дитина. Вона з'являється на світ у солодкому сплетінні творчості, натхнення і мук, тому на запитання — чи складно йому розлучитися з його роботами — пан Іван говорить: «У мене майже 5 тисяч картин — вони всі мої улюблені. Є ті, з якими я можу розлучитися легше, а є такі, з якими розлучитись важче. Однак це залежить від того, наскільки вона потрібна людині, яка її хоче отримати...»

Понад п'ять тисяч робіт — багато, як на одне життя. Виникає думка: звідки ж він черпає натхнення? На що гостро та іронічно Марчук відповідає:

Іван МАРЧУК та всевітньо відомий хор «Щедрик»

«А ніякого натхнення немає. Натхнення — це люди вигадали. Я мандрівник, прикутий до мольберта. Я раб полотна. Я живу за чорним календарем. У мене жорсткий режим. Усі двірники дивуються, коли щодня, о 6-й ранку, якийсь ненормальний чоловік кудись чимчикує — це я йду до майстерні. Я ніде офіційно не працюю, я є вільною людиною, тож у всіх виникає запитання — чого ти, чоловіче, йдеш? А тому що хтось кличе, мольберт кличе свого раба...» Так у активному режимі живе і працює Іван Степанович на радість усім нам...

«Я буду першим, хто протестуватиме проти того, щоб Україну прийняли до Європи», — як хірург по живому, ріже словами Іван Марчук. На перший погляд, у ході розмови, здається, що художник негативно ставиться до Батьківщини, однак розумієш, що то йому вона болить. Він жив довгий час в Америці, Австралії, куди повсюди брав із собою себе. Художник так говорить тому, що, як ніхто інший, відчуває велику прірву, яка відділяє нашу державу від країн Заходу.

Однак він також констатує: «Україна дуже багата на таланти. Вона має найбільше талантів у світі, проблема в тому, що вони проростають переважно там або в'януть тут. Україна — це райська земля, яка, на превеликий жаль, не цінує свої таланти». Так з власного досвіду робить висновки майстер, якого, на жаль, почали цінувати вже після визнання за кордоном.

Із усміхом згадує, що у 1988 році його навіть заочно прийняли у члени Спілки художників України, яку він ніколи не визнавав і не визнає.

Який же побут Марчука? Чим він живе окрім художньо-

го мистецтва, а точніше, який секрет творчої енергії та снаги? На ці запитання Іван Степанович залюбки відповідає, ділиться сокровенним із своїми шанувальниками:

«Я люблю грати в шахи. Є одна людина, з якою я постійно граю (посміхається). Щодо літератури — читаю лише поезію. Романи читати мені не вдається та й часу немає. На першому місці серед улюблених авторів — друг-колега з Тернополя Ярослав Палуляк, звісно, не можна не назвати Ліну Костенко, Тараса Шевченка, Миколу Вінграновського. Подобається і водночас дивує Олег Гончаренко з Мелітополя, який написав 470 віршів на теми моїх картин», — розповідає художник.

Інколи здається, що Марчук зітканий із парадоксів, оскільки одним із джерел власної енергії вважає те, що у нього немає жінки і разом із тим його не зв'язують побутові питання. Однак, найбільше мріє — закохатись: «Я ще не кохав... я працював-малював, але ще не кохав, а значить і не жив. Проте я вірю, що ще все попереду». Іван Степанович зізнався, що для нього немає свят і вихідних, кожен день однаковий. Стосовно смаків щодо їжі зазначив, що між смачною і корисною він надає перевагу — корисній.

Світовий геній — наш Марчук — власний стиль називає «марчукізмом». Вільний у своїй творчості, вільний у своїх думках, цей «раб мольберта» живе, щоб працювати, а працює, щоб жити. Набула резонансу його виставка у Києві так, як у свій час його особистість відкрилася світу і поступово відкривається Україні.

Фотознімки Юрія КУХАРЧУКА

редактор
Світлана СОКОЛОВА

МУЗЕЙНИЦТВО

■ ПРИНАГІДНО

Юрій Анатолійович Бойко — генеральний директор Національного музею народної архітектури і побуту України. Протоієрей, настоятель парафії Святих великомучеників Бориса і Гліба.

Юрій Бойко є одним із тих, хто відроджував автокефальну церкву в Україні ще на початку 1990-х. У 1990 році першим почав богослужіння у храмі Святого Михаїла (УАПЦ) на території музею у Пирогові.

Будував церкви в Києві, у Карпатах, у Канівському районі на Черкащині.

Народний депутат України IV скликання, радник Президента України (2007–2008), культурний діяч.

Народився 24 жовтня 1961 р. у селі Горохове, Кагарлицький район Київської області. Батько був учителем української мови та літератури, мати — акушерка.

Закінчив Український поліграфічний інститут імені Івана Федорова у 1987 році, художник-графік. У 1998 році — колегію імені Патріарха Мстислава, бакалавр богослов'я.

У 2002–2006 роках — народний депутат України IV скликання за виборчим округом № 97 Київської області від блоку політичних партій Блок Віктора Ющенка «Наша Україна». З травня 2002-го по травень 2006 року — член фракції «Наша Україна». Член Комітету з питань свободи слова та інформації.

У вільний час малює і фотографує. Кандидатура о. Юрія Бойка, який 27 січня 2015 року був призначений виконуючим обов'язки директора Національного музею народної архітектури і побуту України (що в Пирогові на околиці Києва в Голосіівському районі), пройшла всі погодження і Міністерство культури України підписало з ним трудову угоду, що дозволяє обіймати посаду генерального директора протягом п'яти років.

Найбільший в Європі? Найкращий!

У січні минає рік від дня призначення Юрія БОЙКА керівником Національного музею народної архітектури і побуту України.

Про здобутки, проблеми та плани ми дізналися на зустрічі з колективом музею. Непідробний захват, із яким говорили директор та музейники, переконав — найбільший скансен Європи вони прагнуть зробити найкращим. Яким чином? Пропозиції узгалянив Юрій Бойко.

— **Юрію Анатолійовичу, що вдалося зробити за період Вашого керівництва?**

— Є набутки. Зробили виставку, присвячену традиційній культурі Донбасу, яка, по суті, не відрізняється від Центральної України, окрім тонких деталей, які знають лише мистецтвознавці. Йдеться

України, дали гроші на лікування, а він на дві зарплати купив колекції.

Хлопці із Західної України в батальйоні висловлювали не-

із Хортиці, які навчали молодь козацького вишколу. У дитячому таборі «Козак» вони гуртувалися біля ковалів, гончарів та козаків, які їх навчали верхової їзди та бойового гопака.

Минулоріч уперше організували фестиваль родових помість екопоселенців України. Ці люди відійшли від міського життя. Глинобитні хати ставлять, дітей там народжують, свіже парне молоко п'ють. Записали всі їхні інтерв'ю, думки.

Провели велику кількість реставраційних робіт, зокрема, йдеться про об'єкти, відомі навіть за межами України. Це одна із найстаріших хат Європи, житловий будинок XVI століття з волинського села Самари, знамениті хата (із смт Шишаків), саж та комора із Полтавщини, три вітряки, церква та інші будівлі.

У своїй діяльності спираємося на світовий досвід реставрації. Вивчаємо способи ознайомлення людей зі старими пам'ятками, а також живання в урбаністичному середовищі.

— **Які напрямки діяльності музею?**

— Насамперед це збір етнографічних, фольклорних експонатів і матеріалів із метою подальшої презентації культури України.

Далі — аналітика та опис фондів колекцій. Відповідно робимо альбоми, які дають про них уявлення. Навіщо? Майстри кажуть: «Я роблю, як бачу». Для того, щоб виріб був рівний гідного представлення в музеї, майстру треба допомогти, показавши якісні зразки, шедевр, якщо ви хочете. Публікація фондів колекцій обов'язкова ще й для ознайом-

про певні символи, зображення орнаментики тощо. Таким чином показали, що Україна єдина.

Відбулися виставки російської агресії 20-х та 30-х років, зокрема, голодомором. Експозиція анексії Криму та вторгнення російських військ на Донбас. В основу поклали втілення українського воїнського духу в селянському спротиві 20-х та добровольчих батальйонів, а також волонтерського руху в нинішній війні з Росією.

Двічі контуженому, зі спаленими легеньми Миколі, що є майстром народної творчості, а нині захисником цілісності

певність: «Та тут на Луганщині нічого немає, ні мистецтва, ні культури, хіба що вишивка, кераміка...» А Микола відповідав: «Ви подивіться, які речі тут є!» Так у нього виникла ідея показати це як Західній, так і всій Україні, мовляв, дивіться — ми воюємо навіть не за територію, а за людей, думки і культуру.

Після експонування в музеї, виставка поїхала до Кіровограда, Коломиї, Косова, Львова, збираючи весь бомонд, бо для всіх стала відкриттям (за три дні у нас уже було півкнижки відгуків заповнено!).

Минулого сезону влаштували табір запорозьких козаків

Музейництво

Цей номер газети побачив світ за сприяння Фондації Петра Тронька – засновника і фундатора Національного музею народної архітектури та побуту України

лення з ними молодого покоління.

У нас напрацьовані етнографічні записи, статті, архіви, дослідження на різні теми, наприклад, «Народні промисли», «Етнографія Полісся», «Народне мистецтво Луганщини» та багато інших. Підготували журнал «Етнографічна Україна» в електронному варіанті, з 3D фотографіями. Якщо ви були в Європі, Азії, то прочитавши це видання, вам захочеться їхати тільки до нашого музею.

У музеї акцент робиться на найбільш досліджену, відому культуру, як правило, XIX століття, суто селянську. Але в той же час практично ніхто, крім вузького кола, не знає, що у нас є експонати «Київська Русь» – залишки зрубів і частоколів, які відкопали на Подолі у 1970-х. Ми їй не показуємо, окрім частини ритуального дуба XVIII століття, який встановили у зоні Наддніпрянщини.

– **А в чому проблеми?**

– Ніде їх виставити. Жодного належного павільйону. Ми маємо унікальні пам'ятки, які важливі для дослідження учених світу, тому що цей період унікальний. А нам за сезон експонати вдалося принаймні врятувати від постійного загігання води та побитих шибок, відкритої території.

Реставрація – це окрема тема. Церкву перекриваємо, у нас десятки будівель відреставровано, зокрема, з тих, якими ми й зараз займаємось. Павільйони, де знаходиться Київська Русь, затікали, потопа стояли й кози там стрибали. У приміщенні, де зберігалися експонати, були незасклені вікна і двері. Зараз усе вже залатано.

Парадокс у тому, що презентуємо архітектуру останніх 300 років, – традиція архітектури України розпочалася на кілька тисячоліть раніше. А у нас ні макетів, ні муляжів, ні

виставок, ні публікацій, які б її розкрили.

Архітектура йде від напівземлянок слов'янських, черняхівських, зрубних, катакомбних, курганних культур. У кургані лежать віз, глечики, колеса, в могилі лежить зруб, побілена хата, тобто це є перша архітектура, якої ніхто не бачив. Їх після розкопок просто прибирають, а ми б могли макет показати.

У курганах можна було б зробити напівпечерні житла, коли елементи архітектури з'являються, напівархітектура, десь до Кам'яної Могили. Ми могли б під наш курган зробити склепик, метр на метр, і туди дітей водити, розказува-

ти якусь химерну прибутку про грабіжників курганів.

Зараз готуємо книжку про скарби і грабіжників, – цікаві народні історії. Хотіли б розширювати експозиційні зони музею, «оживити майстрів». Наш напрямок – спільний кобзарський цех, його роз-

ташували в експозиційній будівлі на Наддніпрянщині. Аспіранти-фольклористи з університету Т. Шевченка

– **І нарешті, що пропонує музей відвідувачам найближчим часом?**

– За участю козаків із Хортиці, які перебували у нас, створені сучасні дивовижні музичні кліпи, взяті краєвиди музею і козаки, які показують герц на території нашого закладу.

От у Поплавського готують режисерів масових заходів, і ми домовились, що вони будуть екзамен у нас здавати на сцені.

Тобто ми вже запустили культуру в сучасне життя, і повинні це нарощувати, створити таке середовище, в якому людина купатиметься від втоми, поринаючи у світ, який не є архаїкою.

У нас у відділі фольклору та етнографії 10 тематичних еккурсій – «Символіка знаків», «Міфологія», «Обрядовість», «Календарна», «Сімейна», «Хрещення», «Весілля», «Похорони»... У Музичній хаті є колекція – 50 інструментів, приходьте й грайте.

А наступної зими прагнемо вийти щонайменше на проведення на всі вихідні вечорниць. Але принагідно хочу зауважити, що все це зробити нелегко. От провели свято Миколая із колосальними зусиллями, тому що треба було обігріти будівлю для того, щоб взяти групу дітей щонайменше із 30 осіб. У нас же немає жодної такої будівлі!

І ми робили досить сміливі кроки для того, щоб споруди, які не відповідають нашому етностилю, оформити, обігріти і приймати групи школярів, щоб навчати їх і колядок, і пісень про Миколая, і народного танку. У наступний холодний сезон ми маємо вийти вже із відчиненими дверима для відвідувача на цілий рік.

Розмову вела Світлана СОКОЛОВА
Фото Романа РАТУШНОГО
та з архіву музею

створили кобзарський цех і виготовляють бандури (зробили вже з десятків), показують людям кобзи, гуслі.

Найактуальніше питання порятунку – це дахи, реставрація будівель, тобто накриття. Наскільки вистачало даху української хати, під чим би вона не була – чи то солома, чи то очерет?

Це 30, максимум 40 років. Тобто у нас, якщо взяти ті ж дахи, вони віджили свій термін, а для автентичного накриття це колосальні кошти, які ми не встигаємо заробляти так, як вони потрібні сьогодні на музей.

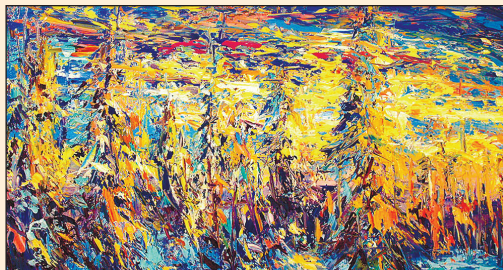
Для того, щоб перекрити хату ми використовуємо дешевші можливості, але це сто тисяч гривень, для музею колосальні кошти. А у нас понад 300 будівель, тобто це треба робити масштабно.

редактор
Світлана СОКОЛОВА

арт-проект

■ КИЇВ

До 31 січня в арт-центрі Я. Гретера — перша персональна виставка «Ліс. Пісня» молодого львівського живописця Ореста Дениса, названа «зеленою колекцією», яка відображає неповторну красу природи його рідного краю. Роботи художника — не просто пейзажі: зображуючи видиме, автор наповнив картини власними почуттями та бажаннями.

Із 22 січня до 7 лютого у столичному Будинку художника відбудеться VII Всеукраїнська бієнале історичного жанру «Україна від Трипілля до сьогодні в образах сучасних художників», присвячена Революції Гідності, війні на сході країни, всім визвольним змаганням нашого народу. Експонуються і твори, що висвітлюють події і образи діячів нашої історії від найдавніших часів.

■ ДНІПРОПЕТРОВСЬК

Арт-центр «Я Галерея» продовжує цикл лекцій-бесід Олени Годенко-Наконечної «Основні постаті в мистецтві модернізму та постмодернізму». Перша зустріч у цьому році буде присвячена одному з головних англійських митців ХХ століття — Френсісу Бекону. Френсіс Бекон пройшов шлях від дизайнера до живописця-експресіоніста зі статусом класика.

Ставлення до митця ніколи не було однозначним. Чи були його картини викривленням дійсності, чи правдивим відображенням божевільного світу? Чому Маргарет Тетчер назвала автора «людиною, що малює ці жахливі картини»? Зазвичай люди-монстри на його полотнах були не вигадкою, а реальними особами, починаючи від папи Інокентія X до сучасників майстра.

Тема англійського мистецтва розглядатиметься упродовж наступних місяців. Одним із головних шанувальників Бекона став Демієн Герст, творчість його та інших «молодих англійців» стане предметом наступних зустрічей.

Валентина ЄФРЕМОВА

Роменщина — батьківщина багатьох унікальних особистостей. З однією із них, Іваном Цюпкою, звела мене доля.

У 2000 році, коли я приїхала з Києва за завданням Роменського земляцтва, щоб поспілкуватися з місцевими художниками, побувала у селі Погреби в хаті маляра Івана Цюпки. Дослідницька праця завершилася друкованим виданням «Художньо-мистецька спадщина Сумщини». Через пересувні художні виставки ми поєднали Київ із віддаленими районами Сумщини. Відбулося й три персональні виставки І. Цюпки в столиці.

Самодіяльний митець мав природне бачення краси та

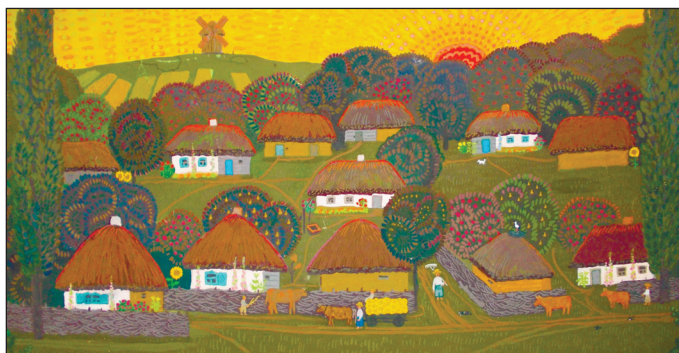
«Скину кужель на полицю»

прагнення закарбувати її художніми образами. У його родині співали всі, тому музична тональність, жанрові сценки притаманні вже ранньому Цюпці-художнику.

Бує фольклорна Україна на декоративних картинах, де ба-

чимо унікальний народний одяг, побут. Якщо заходить сонце, то косарі повертаються до своїх осель, де пораються жінки, готуючи вечерю. Оглядаючи сюжетні композиції «Скину кужель на полицю», «Вийшли в поле косарі», «Копав, копав криниченьку», ви потрапляєте у світ відвертості, чистоти, замріяності. А стільки любовної лірики в картині «Дівка в снігах стояла!»

Дві програмні теми проходять крізь творчий шлях І. Цюпки — декоративна та реалістична. Перша обумовлена оточенням художника, а друга народилася внаслідок відвідування Третьяковської галереї під час лікування І. Цюпки у військовому шпиталі. Враження втілилися в мальовничі сільські пейзажі:

«Сонце і вітряк»

«Трави квітнуть», «Флокси біля хати», «Бузок біля тину», «Стара груша» тощо.

«Село мене не визнавало, бо замість того, щоб поратися в огороді, я щодня виходив на етюди і малював», — згадував Іван Кирилович. Слава Богу, що поруч була дружина Лідія Степанівна, яка розуміла чоловіка.

Творча спадщина І. Цюпки різноманітна — від декоративних композицій на народну тематику до ліричних краєвидів. Чимало творів присвячено війні 1941–1945 років, характерні малюнки закарбовані у фронтівних блокнотах. Іван Кирилович із перших днів військової навали захищав Батьківщину.

Щедра й епістолярна спадщина митця, фотоархів зберігають унікальні життєві моменти. Іван Кирилович переписувався з І. Гончарем, Т. Яблонською, є чимало листів до музеїв, галерей. За ними можна вивчати життя епохи.

Я зберігаю його листи, в яких відчувається туга за визнанням. За життя І. Цюпка картин не продавав, бо сподівався, що в Ромнах буде відкрита мала Третьяковка, і він всі роботи передасть людям. Згадаємо Івана Цюпку з нагоди його 90-річчя, вклонімося пам'яті художника, який понад усе любив Україну.

Фото Юрія КУХАРЧУКА

Абстрактність стає реальністю

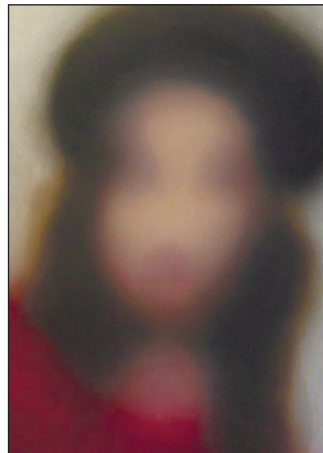
20 січня відкрився перший проект Щербенко Арт Центру — виставка «Дім спогадів» Беати Корн та Віктора Мельничука.

Незважаючи на те, що художники живуть і працюють в Ужгороді, їхня творчість уже давно знайома київському глядачу: і Беата, і Віктор представляли свої персональні проекти, а їхня активність була помітною у масштабних групових виставках.

Цього разу вони презентують спільний проект, в якому поєднані живопис та кераміка: Віктор запропонував серію картин олією, а Беата — скульптури, виконані в авторській техніці. Їх об'єднує не лише назва, а й концепція проекту — звернення до доро-

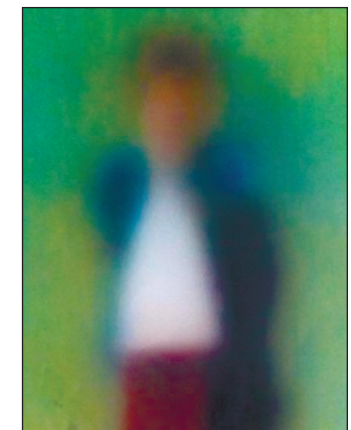
гих серцю образів зі спільного минулого.

Свої спогади митці порівнюють із баранцем Маленького принца, якого тільки він міг бачити крізь стінки ящика.

Домом, де все перекинуто догори дригом і вже нікому нічого не загрожує. І байдуже, що він настільки далекий, що не може прихистити або зігріти, тому що тільки там набувають живих рис колишні враження.

Час безжалюно спливає, залишаючи нам пам'ять, сповнену далекими пахощами і дитячими відчуттями. На мить вона може повернути нам утрачений час. «І марно у цих тенетах відшукувати конкретність: абстрактність тут стає найреальнішою реальністю, — стверджують митці. — Наші спогади напливають нечутно і мимоволі перетворюються на дійсність, де минуле проростає в сьогодні. І серед розмитих фігур чи воскових профілів ти виходиш за

межі затінку пам'яті, аби йти далі — у пошуках майбутнього.

І доки йтимеш, спогади все спливатимуть... Адже найголовнішого не побачиш очима».

Дарина КРАСНА

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

у місті лева

■ ЗНАЙШЛИ НЕВІДОМИЙ АРХІВ ОУН

На Львівщині знайшли повстанський архів ОУН 1948–1949 років. Про це повідомив на своїй сторінці у Фейсбук директор музею «Тюрма на Лонцького» Руслан Забілий.

Це архів Калуського проводу ОУН, який охоплює кілька районів Івано-Франківської та Жидачівський район Львівської областей — сотні документів, понад тисяча аркушів! Звіти з районів та надрайонів ОУН, досі не відомі листівки, внутрішній опис архіву, списки відзначених із Тактичного відтинку УПА «Магура» та всіх сотень з Калущини й інші документи. Цю знахідку вже почали вивчати, готувати до реставрації. А далі її оцифрують, опишуть і викладуть для загального доступу на www.avf.org.ua.

■ ОЖИЛИ «РІЗДВЯНІ ЛЯЛЬКОВІ ІСТОРІЇ»

Серед численних різдвяних заходів, якими у свята такий багатий Львів, цей — особливий, адже він — для найменших. Упродовж трьох днів фестивалю «Різдвяні лялькові історії» у різних театрах міста виступали лялькові трупи з Рівного, Черкас, Івано-Франківська, Харкова та навіть Литви.

Відкриття фесту було видовищним: стіни театру Курбаса ожили в ілюмінації. Господарі дійства — театральні «І люди, і ляльки» — дивували малечу вертепом-шопкою, де герої створені у стилістиці Приймаченко та Параджанова. Звучали давні пісні, зібрані у різних регіонах України.

«Особливо сьогодні, під час війни, потрібно наголошувати на мистецьких речах. Особливо в Різдво, коли люди можуть зустрітися. Щоб любов у серці ожила. Як казав Христос Назаретянин, найліпше — це любов», — зазначив директор театру «І люди, і ляльки» Олексій Кравчук.

■ ... І ЛЬОДОВІ СКУЛЬПТУРИ

На території Різдвяного ярмарку у Львові відбувся конкурс льодових скульптур. Це теж уже стало традицією: на завершення Різдвяних свят відомі скульптори виготовляють на площі біля міської ялинки мистецькі шедеври із льоду.

Цьогоріч майстрів об'єднала єдина концепція — «Щедра». Ця тема уособлює цикл святкувань українців ще з дохристиянських часів, які щедро переплелися з традиціями християнської Європи. Конкурс на кращу скульптуру з льоду проводять у Львові вже кілька років поспіль.

«Магія та атмосфера, коли просто неба із холодної криги митці створюють прекрасні скульптури, є чудовим завершальним акордом ярмарку», — каже арт-директор Різдвяного ярмарку у Львові Ольга Гренюх.

Від бабці – до онуків

На передньому плані: Остап ШУТКО, Лідія ШУТКО

Надія ПАСТЕРНАК

У Львівській філармонії відбувся концерт «ALLUSION», в якому взяли участь три покоління музикантів.

Львів'янам, які репрезентують старше покоління, добре відоме ім'я видатної скрипальки, народної артистки України, переможниці багатьох міжнародних конкурсів Лідії Остапівни Шутко.

Ще в далекому 1972 році вона здобула премію на престижному Міжнародному конкурсі імені Й. С. Баха, у 1974-му — на Міжнародному конкурсі імені П. І. Чайковського, у 1980 році — на Міжнародному конкурсі імені Я. Сібеліуса. У 2001 році Лідія Шутко отримала премію С. Людкевича «Львівська слава».

У цей час творчого злету скрипальки підростав її син Остап і здобував музичну освіту спочатку у Львівській спеціалізованій музичній школі ім. Соломії Крушельницької, пізніше — у вищому музичному інституті імені М. Лисенка (тепер академія), в школі Гілдохол у Лондоні і в Національній музичній академії імені Петра Чайковського в Києві.

З чотирнадцяти років концертував, став лауреатом престижних міжнародних конкурсів у Вільнюсі, Веймарі, Перемишлі, Барселоні, Києві, стипендіатом Президента України, королеви Іспанії, ЮНЕСКО...

А нещодавно у Львівській філармонії відбувся концерт талановитих українських музикантів, лауреатів міжнародних конкурсів Остапа та Ольги Шутків. Вони презентували глядачам свою програму «ALLUSION», із якою

вже виступали у різних містах України та Європи, і записали диски під назвою «ALLUSION» (що в перекладі з англійської означає «натяк») і «Різдво для скрипки, віолончелі та оркестру».

А у рідному місті Остапа музиканти виступали з відомим і шанованим львівською публікою оркестром «Віртуози Львова», співпраця з яким розпочалася ще у 1992 році, коли відбувся перший концерт оркестру у Домініканському соборі. Зі сцени філармонії звучала і висока класика, і супер-

віртуозні твори, музика до кінофільмів, кавер-версії хітів естради, і, звичайно, музика Різдва. Більшість творів написані чи оброблені знаменитими композиторами для Остапа та Ольги Шутків.

А ще разом із сином Остапом і невісткою Ольгою виступала народна артистка України Лідія Шутко і діти Роман, Назар та Андрій Шутки. Найменший, щоправда, лише засівав і допомагав розігрувати концертну лотерею, виграшами якої були, звичайно, диски музикантів.

Назар ШУТКО

А от старші діти Назар та Роман таки подивували львів'ян грою на скрипці і фортепіано. Це вже третє покоління відомої львівської музичної родини Шутків, і воно теж подає великі надії.

Цього вечора звучало багато гарної, теплої музики, гості колядували і розважались під час музичної вікторини і презентації колекції концертних метеликів Ostar Shutko Collection, яку він випустив недавно у співпраці з українськими дизайнерами і запропонував львівській публіці.

Один метелик навіть купили — за 250 гривень, а от добрих вражень і дисків на згадку понесли додому багато.

Остап ШУТКО

Фотознімки Йосипа МАРУХНЯКА

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

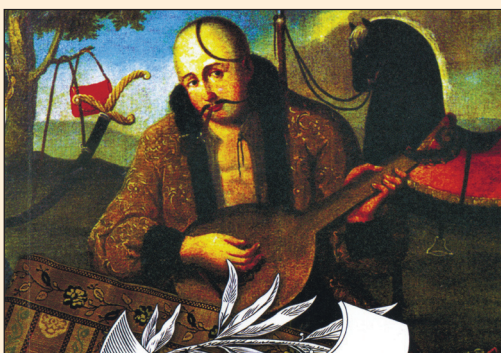
КНИЖКОВА АБЕТКА

ЛИЦАРСТВО У ВІРТУАЛЬНОМУ ЗВ'ЯЗКУ

Так задумалось і написалося про все, що знала і виношувала у своїй поетичній свідомості авторка книги «Козацькими шляхами» Надія Галковська. Романтичної вдачі жінка, яка, судячи з усього, була просто закохана в лицарів козацької епохи та плекала надію на відродження цих чеснот в сучасному світі.

Та реальні поетично-письменницькі творчі здобутки авторки популярної вже й у світі пісні «Козачка», на жаль, обмежуються цією книгою та, виданою ще в 90-ті в Чернігові збіркою поезій «Козачка». Адже ця яскрава, патріотична і талановита жінка впродовж свого життя була однією з тих, чия творчість не вписувалась в рамки радянської ідеології та цензури. Тож писала і зрідка друкувалася в чернігівській періодиці. За словами автора передмови до книги Петра Антоненка: «Схоже талант. Він завжди був «малодрукабельним». Просто тому, що талант». І до виходу роману Надія Галковська була відомою як поетеса лірико-філософського звучання. А сам вірш, що ліг в основу пісні «Козачка», мав іншу назву, більш ширшу і узагальнену — «Пісня». І написаний він під враженням від участі в історико-просвітницькому поході «Козацькими шляхами», який відбувся в липні 1991 року. Його учасником був і автор музики — чернігівський композитор Микола Збарацький.

Під час цього походу вперше і задзвеніла пісня, що окрилила не лише авторів, а й відродження пам'яті про славу козацьку епоху. А саму пані Надію з тих часів називають «козачкою української поезії». Згадка про поетичну творчість авторки роману виникає не дарма, адже його можна назвати і поетичною прозою. Написаний, як на одному подиху і читається саме так. Та й проза в ньому переплетена з поезією, мов перлинками в намисті багатой гадзині. Бо біографи авторки кажуть, що в родоводі Галковських є дворянські корені. Аура козащини, гетьманщини і польсько-литовської Речі Посполитої пронизує весь твір і виливається у ви́токах нашої сучасності. Адже роман «Козацькими шляхами» — це суперсучасне фентезі, яке прочитавши на одному подиху, дійсно, хочеться перечитати «неквапом і несутно».

Лариса БЕЗСМЕРТНА

Коли збуваються мрії

Учасники презентації в Мукачеві

Леся САМІЙЛЕНКО

Нещодавно в Мукачеві відбулась презентація книги Ірини Мацкової та Ольги Угнівенко «Казковий подарунок».

Кажуть, мрії не забронюєш. У будь-якому віці мрія — це дороговказ людині і вибір її прижиттєвого буття. Але у кожної людини свої помисли стосовно реалізації потаємного. Чим лише ми не переймаємося протягом усього життя.

Але є люди, яких називають «невеликовими мрійниками». Саме вони здатні реалізувати свої таємні мрії, створюючи навколо себе казку, в яку мимоволі запрошують всіх, хто здатен захоплювати і захоплюватись Добром, Дружбою, Любов'ю, Повагою та Вдячністю. Погодьтеся, що ці чесноти нині намагаються принизити і знівелювати в свідомості. Але...

Тому хочеться розповісти про жінок, які впродовж свого життя не втратили ані поваги до «не модних» чеснот, ані віри у те, що саме вони, ці чесноти, і є головними рисами характеру та вдачі справжніх героїв.

Та так вірили, що здатні переконати у своїй правоті не

їня моєї розповіді дивує, насамперед, працьовитістю і активною життєвою позицією, адже, як правило, не відмовляється від участі в благодійних акціях і не зупиняється в процесі розкриття все нових і нових граней свого таланту. Це той випадок, коли ніхто не

Ірина Мацкова

Ольга Угнівенко

лише малечу, а й дорослих і випробуваних долею людей. Менше знаю пані Ірину, але Ольга Угнівенко розворушила мою уяву вже давно.

Бачила і чула її виступи не на одному творчому вечорі та заході в Києві, зачаровано розглядала все, що пані Ольга вміє і робить своїми руками, захоплювалася власноруч створеними ляльками.

А її музей в селищі Бородянка став перлиною місцевого культурного осередку не дарма, адже такого більше і в світі не побачиш. Сама геро-

здивується будь-якому прояву в творчій діяльності цієї мисткині. Вона приречена на славу й успіх, бо не втратила унікального почуття дитинності та дитинного сприйняття життя та світу.

Вийде на сцену співати — заслухаєшся і не можеш відвести очей від унікального сценічного вбрання, яке вона сама вигадує і шие.

А як пасує їй — унікально, бо щоразу доповнює образ співачки та змістове навантаження пісні. Бог наділив ще й красою і дав мудрість та до-

броту, яка зігриває людські душі.

Без перебільшення скажу, що Ольга Угнівенко — велика українка нашого часу. Відразу після знайомства з нею виник не лише інтерес до її творчості, а й суто людський і пізнавальний, бо відчула, що за плечима цієї жінки багато й того, що ще невідомо загалу, а сама вона це не вважає чимось особливим, бо прагне вдосконалення в усьому.

Так сталося і з книгою, яку вона презентувала і створила разом із Іриною Мацковою. Несподівано і водночас логіч-

но. Адже живе пані Ольга у казковому світі своїх мрій і дарує світло душі та цікаві витвори мистецтва від щирого серця всім, хто заслуговує. Саме так — заслуговує, бо її витончена і талановита натура відчуває тих, хто вміє дружити, любити, творити добро, ставиться з повагою до оточуючих і є вдячними Богам та людям за все.

Умови досить не прості, але доступні кожному, хто цього прагне і трудиться над собою, якщо не народжений таким і ці чесноти не прищеплені змалечку.

А у книзі «Казковий подарунок» малюки знайдуть не тільки чарівні віршички та казки, а й аудіодиск із записами казок, авторкою яких є Ірина Мацкова, а художником-оформлювачем — Ольга Угнівенко. Та ще й словничок українсько-англійський для дошкolarиків і розмальовки та цікаву гру-казкове лото. І все це зроблено з великою любов'ю. Адже відомо, що мрія кожної дитини і найкращий подарунок — це отримати таку книгу.

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

література

ПОЕТИЧНА МАНДРІВКА МІСТАМИ І СЕЛАМИ

«Поетична топоніміка. Поезія та проза про міста і села України» — це альманах, що вийшов у м. Хмельницькому минулого року. Мета книги — повернути увагу до сіл і міст України, до їхньої історії, донести її до широкого кола читачів.

Видання (340 примірників) було видане коштом її співавторів. До створення збірника долучилися 77 письменників, а ввійшли до нього прозові та поетичні твори, короткі історичні довідки про 90 населених пунктів країни: Хмельниччина, Львівщина, Вінниччина, Дніпропетровщина, Івано-Франківщина, Київщина, Рівненщина, Тернопільщина. Черкащина... Самобутність даного альманаху у тому, що тут художнє слово поєдналося з географією. Чи не вперше словесники, поети і прозаїки з різних куточків України звернулися до історичної географії. Тому у цьому збірнику — і література, і географія, і фольклор, і топоніміка...

Цікаво, що ідея створення книжки з'явилася у фейсбук-спільноті відомої подільської письменниці, просвітянки, члена Національної спілки журналістів України та Національної спілки краєзнавців України Любові Сердунич, яка мешкає на Хмельниччині. Саме Любов Андріївна і стала редактором-упорядником видання. Співавтори і редактор спілкувалися виключно віртуально.

«У наш бурхливий час, коли політичні пристрасті перехлюпуються через край, коли в Україні йде війна, розпочата сусідською імперією, коли кожна людина почувається все менш захищеною, коли спрагла душа нерідко не може знайти цілющої джерелиці, — у такий час кожному потрібен спокій і тиша, порада або відверта розмова, від яких відлягло б від серця, стало б спокійніше і легше дихати, боротись і просто жити. Саме такі сподівання покладаємо на роль цього збірника», — написала у передмові до книги редактор і упорядник Любов Сердунич.

Сказати, що книга — чудова і дуже цінна, — не сказати нічого. Вона має душу, бо випромінює тепло і любов, бо ними пронизані чи не всі твори. А ще — це неймовірний заряд натхнення і насаги для творчості і... можливість ближче познайомитися з тими, кого єднає любов до слова та до рідного краю.

Нині триває тур книги та письменників, що долучилися до її створення, населеними пунктами України. Презентації вже відбулися на Хмельниччині, у Львові, Вінниці... Надалі у «Поетичної топоніміки» відвідання ще багатьох неповторних і мальовничих міст і сіл, твори про які ввійшли до видання.

Світлана СКРУХА, село Пляшева
Радивилівського району Рівненської області

Єлизавета
КРАСНІЧЕНКО

Навіть не дуже освічена людина, яка розуміється на сучасній українській літературі, певно, колись чула про братів Капранових.

Видавці, письменники, громадські діячі, музиканти, а ще глибоко закохані у рідну землю патріоти, які з початку 90-х років створюють український контент, розвиваючи рідне слово.

За період своєї активної літературно-видавничої діяльності вони написали і видали низку романів, а зовсім нещодавно презентували переклад українською мовою книги Віктора Суворова — «Криголам». Епатажні, креативні, цікаві та відкриті до спілкування. Їхні твори завжди легко сприймаються. З усмішкою та іронією вони говорять про серйозні речі, порушуючи тим самим глобальні питання. Тож про творчі успіхи і подальші плани «супербратів» далі у розмові...

— Ви обіцяєте казати тільки правду?

Віталій: Звісно, тільки правду і нічого, крім правди! Хоча на письменників це не розповсюджується, адже то є професійні брехуни (*жартує*). Брехня — це не те, що не правда, а своєрідне художнє втілення оповіді (*сміється*).

Дмитро: Так що ми зобов'язуємось говорити правду, але не зобов'язуємось не говорити брехні.

— Підбиваючи підсумки 2015 року, які маєте здобутки?

Віталій: Працювали над новинками, одна з них вийшла на Новий рік, наш переклад книги «Криголам» Віктора Суворова. «Криголам» — подія світового масштабу, тому що ця книжка свого часу знищила міф про «Велику Отечествовеную війну». І про те, що Радянський Союз мирно спав, а на нього раптом напав Гітлер. Суворов (Резун), за походженням українець, розвідник, який утік із Радянського Союзу. У своїй книжці він підтвердив, що Союз насправді не тільки готувався напасти на Німеччину, а й фактично вигадав і розв'язав Другу світову війну.

Річка забуття від братів Капранових

— Є багато історичних книг, чому ви взялися перекладати саме «Криголам»?

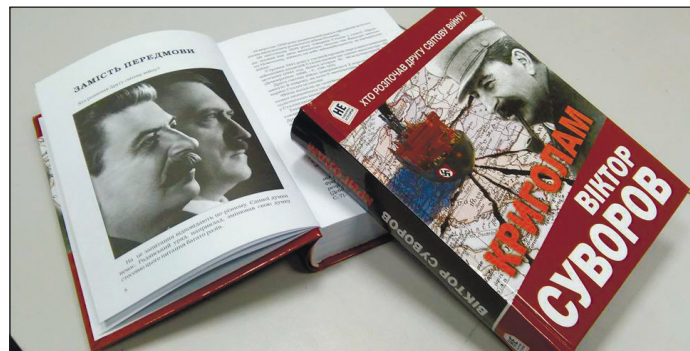
Дмитро: Коли ми 25 років тому вперше прочитали «Криголам», то він на нас справив незабутнє враження. Саме тоді ми переконалися, що імперія зла — це не перебільшення, що Радянський Союз і сьогодні — Росія, справді є імперією зла. Нам випала нагода віддати борг Суворову, тобто перекласти його книжку. Цей переклад — справа честі, це велетенська творча робота. Головний результат 2015 року, який можна помацати руками.

Віталій: Для того, щоб не розчарувати наших читачів, ми в сьомий раз перевидали «Кобзар 2000». Паралельно працювали над новим твором, тож підсумок нашої творчості читачі побачать цього року — новий роман «Забудь-річка». П'ять років віддали книжці... Вона значно менше іронічна, ніж зазвичай наша проза. Її деякою мірою можна віднести до дослідницької літератури.

— Яка ідея роману «Забудь-річка» і звідки вона у вас виникла?

Віталій: Роман примусили нас написати долі наших предків. Тому що один дід служив у Радянській армії — фронтовик, а другий — ворог народу, який сидів за політичною 58 статтею. Коли «фронтовик» прийшов і звільнив Україну — «ворога народу» посадили, тому що він був під окупацією. Виходить, що один дід призвів до того, що посадили іншого. З другого боку, раніше вважалося, що кожен дідусь — ветеран, у нього є медалі. Тож у нашій родині — один такий був, а другий — без медалей. У дитинстві ми не могли цього зрозуміти.

Дмитро: Так ось, тоді у нас і виникла дилема — який із дідів хороший, а який поганий. У ті часи вважалося, що дід-ветеран — це добре і він має бути у кожного, а дід — не ветеран, то якимсь незрозуміло... «Політв'язень» слухав «Бі-Бі-Сі» і «Голос Америки» та розказував нам новини. Приходив у гості й говорив: «Вороги передають» і починав

переказувати нам основні події із Заходу. Цікаво, що саме вдома у цього діда ми вперше почули про Віктора Суворова і про його книжки. Таким чином ми трішки й дідусяві борги віддаємо — перекладаючи Суворова українською.

— Який рецепт можете запропонувати читачам? Розкажіть, як дізнаватись і досліджувати свої корені?

Віталій: Відповідь на запитання якраз міститься у нашому новому романі «Забудь-річка». У ньому йдеться про штучно створену річку, яка покликана, щоб всі все забули. Ми впевнені, що такий канал проритий через кожну родину, щоб ми, не дай Боже, нічого не знали про своїх батьків і дідів. Забудь-річка — це міфологічна українська річка. Наші предки-язичники вважали, що вона протікає між світом цим і

світом мертвих. Коли душа через неї перелітає, вона все забуває. Все, що було тут, душа не пам'ятає там, все, що було там, душа не пам'ятає тут.

Дмитро: Наші герої опиняються у схожій ситуації. Головна героїня, самотня жінка з Очакова, яка приїхала підкоряти Київ. Так-сяк його «завойовує», народжує дитину. А чоловіка нема та її вже за тридцять. І раптом вона зустрічає його. Любов. З'ясується, що у них є спільні предки. Її дід пропав безвісти на війні, а ім'я батька коханого таке ж, як її діда. Постає питання: пропав — не пропав, а раптом він сидів? От вони починають досліджувати, що, як і де... Як розгортаються події далі читайте в романі «Забудь-річка» (*посміхається*).

— Як відбувається співавторство? Пишете по черзі?

Віталій: Дмитро писав епізоди, які стосувалися німецької армії, дивізії «Галичина» і

табору. Я про УПА і радянську армію. Відповідно Дмитро вивчав мемуари дивізіантів і табору. А я — мемуари УПА і радянських воїнів, тобто, тут ми писали кожен своє. Потім один одного редагували, так і випрацьовується спільний стиль...

Дмитро: Тільки над планом сюжету роману працювали 123 години (це я випадково вирішив подивитися загальну роботу з файлом).

Віталій: Фактично, «Забудь-річка» — наша перша книжка, яка без зав'язаного бешкетництва, може, через те, що ми старіємо (*замислюється*). А можливо, навпаки — наступну доведеться написати абсолютно бешкетницьку, щоб реабілітуватися перед шанувальниками! А тим часом, чекаємо виходу нашого нового роману «Забудь-річка» і сподіваємось, що він завойовує увагу читача!

редактор
Євген БУКЕТ

Музика

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Національна медіа-профспілка України та Національна спілка журналістів України повідомляють про перші результати польсько-українського конкурсу журналістської майстерності-2015. Серед 97 претендентів було обрано 15 найкращих робіт, які надіслано до Польщі для перекладу та подальшого розгляду польськими учасниками журі. На основі спільних оцінок будуть визначені переможці конкурсу.

Серед претендентів на перемогу: Юлія Абібок, Ольга Боглевська, Ірина Виртосу, Назарій Вівчарик, Єгор Воробйов, Уляна Дрючкова, Ірина Жук, Тарас Зозулінський, Олена Коркодим, Ірина Макачук, Валерія Мальченко, Євгенія Мотревська, Роксоляна Остап'юк, Олена Халімон, Людмила Щекун, Ганна Чуприна.

Керівник «Юридичного бюро» НМПУ, член журі — Юка Гаврилова відзначила доволі високий професійний рівень авторів робіт, котрі подавалися на конкурс. «Саме тому до короткого списку увійшли 15 журналістських матеріалів, хоча за умовами мали б увійти лише десять», — додала вона.

У конкурсі взяли участь 47 журналістів із різних регіонів України, які подали на розгляд журі 97 робіт. Нагадаємо, що польсько-український конкурс журналістської майстерності вперше було проведено у 2012 році, тоді подали 43 роботи від 21 учасника. У 2014-му було вже 59 учасників та близько 120 робіт. Переможцями попередніх років стали: Ольга Кашпор, Юлія Абібок, Валентина Куц, Анна Бабінець, Ірина Федорів, Тарас Зозулінський, Сергій Андрушко, Катерина Каплюк, Володимир Торбіч.

МУЗИЧНИЙ КЛІП, ЩО ПІДКОРИВ АМЕРИКУ

У Лос-Анджелесі журі американської Академії музики (The Akademia Music Awards) у номінації «Кращий музичний відео в стилі поп» визнало переможцем відеокліп маловідомої на батьківщині української співачки і музиканта Марії Довгополук (сценічне ім'я МаХАРокс) «Я Українка». При цьому зазначається, що в Академії музики розглянули сотні робіт із усього світу.

«Інструментальні партії доповнює талановитий вокал МаХАРокс, що закликає допомогти, в цьому виразному і своєчасному відеокліпі», — зауважують у The Akademia Music Awards.

До речі, у 2011 році світ почув дебютний альбом М. Довгополук під назвою «In My Mind», який увійшов до ТОП-100 найкращих композицій 2012 року.

«Я часто експериментую, намагаючись знайти ідеальне звучання. Наприклад, альбом «In My Mind» записувала в Україні, самі сингли та їх інструментальну частину записувала — у Нью-Йорку, а вокал — у Дубаї. Я повністю занурена в процес створення музики. Пробую себе в різних стилях: рок, поп, блюз, джаз», — каже МаХАРокс.

Олександр ЛИТВИНЕНКО

Форма інтелектуальної діяльності

Усталеною в соціогуманітарних дослідженнях є думка про те, що різним видам та жанрам мистецтва притаманні свої специфічні правила гри і творчої діяльності, первісно обумовлені мовою, образотворчовиразними засобами, своєрідними особливостями формоутворення.

Якщо, наприклад, поет із натхненням використовує для реалізації власних творчих ідей слова, рифму, ритм, художник — фарби, кольорові контрасти, то музикант оперує звуком, мелодійним малюнком, тоном. Варто зробити акцент на тому, що гра ритму, рефрену та гармонії частини і цілого в мистецькій уяві та практиці знаходить своє собливе втілення в царині музичного мистецтва, яке варто віднести до однієї з оригінальних форм інтелектуальної діяльності. Нагадаємо у цьому зв'язку, що у новітній психологічній літературі поняття «інтелект» трактується як відносно усталена система розумових здібностей, дій та операцій, котра визначає когнітивний стиль суб'єкта, спрямована на формування адекватної схеми навколишнього світу та образу — Я. Отже, в узагальненому вигляді інтелект розглядається сучасною психологічною наукою як здатність людини інтегрувати в творчій діяльності всі види когнітивних структур мислення і практики.

Апріорі очевидним є те, що музика, як і будь-який інший різновид мистецтва, є предметною сферою активності інтелекту. Проте його феномен у музичній сфері має свої специфічні ознаки і форми вияву. На нашу думку, це обумовлено, насамперед тим, що музика як вид мистецтва відображає і впливає на духовно-творчий світ людини за допомогою належним чином осмислених і особливим чином організованих музичних звуків, які характеризуються певною висотою і часовим виміром.

У свою чергу практичне втілення художньо-інтонаційних образів музичного твору не можливе без музичного мислення, що належить до важливих інтелектуальних сегментів музичного мистецтва і відображає його специфічні риси. На наш погляд, різні за змістом та формою гносеологічні аспекти формування музичного мис-

лення мають стати об'єктом самостійних і водночас цілісних, комплексних наукових досліджень, дискурсів, розвідок у царині музикознавства, музичної психології та педагогіки. Потрібно проникнутись усвідомленим розумінням того, що серцевиною музичного інтелекту є музичне мислення. А мислення в синтетичній якості є нічим іншим як інтелектом у дії. Слід підкреслити, що у фаховій літературі музичне мислення трактується як моделювання системи відносин суб'єкта до реальної дійсності, який здійснюється в процесі інтонавання. Сучасне музикознавство, зокрема, розглядає інтонаційний процес як процес формування, функціонування, взаємодії та зміни інтонацій, що є первинними, засадничими структурними складовими музичного розуміння. Потрібно вказати на те, що поняття музичної думки або ж музичної ідеї мають давню термінологічну традицію. Свідченням цього є, наприклад, те, що автор першої біографії, присвяченої музичній творчості відомого композитора і органіста І. С. Баха, німецький історик і теоретик музики, композитор І. Форкель вказував на активне використання родиною Бахів у спілкуванні між собою терміну «musika lischer Gedanke». Саме він застосовував, зокрема, це поняття у своїй музикознавчій праці «Allgemeine Geschichte der Music» (1788–1801). Не менш широким використанням стало і словосполучення musika lische Idee, яке зустрічається в листах відомого австрійського композитора В. А. Моцарта та в музичних зошитах німецького композитора, піаніста і диригента Людвіка ван Бетховена. Проте якщо у мистецьких поглядах Моцарта і Баха воно стало синонімом музичної думки, тобто вагомим музичним фактом, наприклад,

в сенсі розуміння способу діалектичного розвитку музичних традицій, то у підході Бетховена був помітним метафізичний відтінок у його трактуванні. Творчі експерименти переконливо свідчать про те, що музика Моцарта значно поліпшує розумову діяльність людини. Зокрема, під час прослуховування сонати Моцарта для двох фортепіано ре мажор в університеті Ірвіна (Каліфорнія) його студенти змогли точніше визначити форму й розмір дослі-

ний характер. У філософському сенсі музичне мислення є творчим, спонтанним, безперервним процесом, регулювання яким здійснюють певною мірою вольові якості і творчі зусилля мислителя-музиканта і композитора. Поряд із тим, воно є багатшаровим утворенням, оскільки охоплює складні за структурою музичні і немусичні явища, на яких зосереджена у відповідний момент часу інтелектуальна діяльність митця.

Необхідно зважати на те, що мислення композитора, що працює над створенням високохудожнього музичного твору, органічно пов'язане не лише з нотами, темами, інтонаціями, інструментами, а й з логікою, асоціативним, образним сприйняттям навколишнього світу, причинно-наслідковими зв'язками його розвитку та еволюції, тобто з різними речами немусичного спрямування та немусичних фрагментів і сюжетів, які обумовлюють виникнення бурхливого суцільного інтелектуального потоку музичної думки.

дужуваних об'єктів простору, що вважається різновидом складної інтелектуальної діяльності мозку. В другій половині XVIII століття, коли відбувається динамічний процес емансипації музики в якості самостійного виду мистецтва, філософи, літератори, музиканти все частіше обґрунтовували доцільність застосування для наукового вжитку таких понять, як особлива музична логіка та феномен музичної теми. Нагадаємо, що у трактуванні відомого німецького музикознавця Х. Рімана тема стала уособленням основного концепту музичної думки. Незважаючи на те, що сутність музичної думки визначається аналогією: думка-фраза-тема, проте вона має цілком предмет-

Отже, музичне мислення є не метафоричною категорією, втіленням певної музичної міфології, а конкретним і переконливим виявом інтелектуальних засад музичної творчості. Слід підкреслити, що продуктивна музично-творча діяльність, виникнення в її процесі інтелектуальних акордів можливі лише за умови діалектичного взаємозв'язку елементів свідомого і несвідомого, раціонального та ірраціонального, істини та краси у науковому пізнанні.

Анатолій ПАВКО,
доктор історичних наук,
професор, лауреат премії імені
М. С. Грушевського НАН України,
відмінник освіти України

арт-проект

■ **ОГОЛОШЕННЯ**

ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» оголошує конкурс на заміщення вакантної посади головного редактора журналу «Українська культура».

■ **Кваліфікаційні вимоги:**

Вища освіта відповідного професійного спрямування.

Стаж роботи за фахом у сферах управління не менше 5 років.

Знання сучасних редакційно-видавничих технологій.

Знання порядку підготовки матеріалів до друку.

Досвід роботи в засобах масової інформації в сфері культури 5 років.

Володіння мовами: українська (літературна), англійська (elementary).

Впевнений користувач ПК.

Заяви про участь у конкурсі приймаються до 1 березня 2016 року за адресою: Національне газетно-журнальне видавництво, вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040 або надсилаються електронною поштою на скриньку: pv_ukraine@ukr.net

Довідки за телефоном: **(044) 498–23–65**.

■ **ЛАУРЕАТИ ПРЕМІЇ ІМЕНІ ІВАНА НИЗОВОГО**

Нещодавно у Рівненській обласній бібліотеці для молоді вперше відбулося вручення Всеукраїнської літературної премії імені Івана Низового. Під час заходу присутні обговорювали літературну спадщину, декламували вірші Івана Даниловича. Відбувся показ фільмів із фрагментами його виступів. Дочка видатного письменника Леся Низова поділилася спогадами про батька.

Першими лауреатами однойменної премії стали: Світлана Костюк за книгу поезій «Траскторія само-спалення», Анна Лимич-Войнарович за упорядкування книги-пам'яті «Революція Гідності. Війна»; Надія Кошель за книгу «Три пелюстки веснодня», Марина Брацило за книгу «Шовкова держава» (по-смертно), адже молода майстриня слова із Запоріжжя трагічно загинула в червні 2013 року.

Зазначається, що засновником премії на вшанування письменника виступила Леся Низова. Нині премія набула всеукраїнського статусу.

Перші лауреати віддали її грошову частину на видання п'ятитомника Івана Низового, куди ввійдуть твори, які його дочці вдалося вивезти з окупованого Луганська.

Іван Низовий (3.01.1942 — 30.09.2011) — поет, прозаїк, публіцист, журналіст, громадський діяч. Народився у селі Рудка Білопільського району Сумщини. Тривалий час мешкав у Луганську, де і похований. Автор понад 100 збірок поезій, прози, публіцистики, творів для дітей, які перекладалися російською, болгарською, польською, англійською, чеською, словацькою, угорською, азербайджанською, татарською, чуваською мовами.

Олександр ЛИТВИНЕНКО

Свято, що об'єднує

Олена ПИЛИПЕНКО

Із нагоди відзначення 182-ї річниці від дня народження видатного земляка-гумориста Степана Васильовича Руданського 16–17 січня у селі Хомутиніці та у м. Калинівці було проведено VII Всеукраїнське літературно-мистецьке свято імені Степана Руданського «І я знов живий світ оглядую».

Захід було започатковано управлінням культури і мистецтв облдержадміністрації, Вінницьким обласним центром народної творчості, обласною організацією Спілки письменників України та відділом культури Калинівської РДА ще у 1981 році. А з нагоди відзначення 175-річчя від дня народження письменника у 2009-му свято набуло статусу всеукраїнського і проводиться щорічно.

Воно розпочалося 16 січня колядкою у виконавчій колективу «Вінок Рудан-

ського». Згодом усі охочі вирушили на покладання квітів до пам'ятника Степану Руданському. Біля музею-садиби було відкрито пам'ятну дошку Юлії Всеволодівні Грош, яка, за словами сільської голови Оксани Мудрик, була засновницею музею-садиби видатного фольклориста.

Згодом відбулася екскурсія музеєм Степана Руданського. Гості дізналися цікаві факти з життя видатного діяча і змогли поринути в колорит його творчості, адже в садибі знахо-

дяться речі, якими він користувався протягом життя, розміщені стенди з пам'ятними датами та місцями перебування гумориста, є навіть грудочка землі та гілка кипарису з могили Руданського в Ялті. Концертна програма в Будинку культури об'єднала не лише місцеві колективи, на гостині завітали «Тріо Розмарин» із Києва, полтавські «Язика-ті Хвеськи» та гуцул із Івано-Франківщини Тарас Ровенко. 17 січня свято проходило у місті Калинівці, де традиційно були представлені св'ятлиці територіальних сільських громад. А

центральна площа міста тепер носитиме ім'я славного земляка. Після покладання квітів до пам'ятника гумористу гості подивилися концертну програму, що почалася з улюбленої пісні Степана Руданського «Повій, вітре, на Україну» та виступ заслуженого артиста України, начальника управління культури та мистецтв Станіслава Городинського. Також відбулося вручення Всеукраїнської літературно-мистецької премії С. Руданського Бойку Михайлу Олексійовичу, письменнику-гумористу із с. Пи-

калівніського району за книгу гумористичних творів «Танці в кропиві».

Із нетерпінням гості дійства чекали традиційної забави — підкорення дерев'яного 10-метрового стовпа із подарунками.

Свято тривало понад чотири години і весь цей час учасники слухали співомовки Степана Руданського, насолоджувалися творчістю його шанувальників, танцювали та грілися теплою юшкою. Захід об'єднав прихильників творчості фольклориста з усіх куточків України.

Фото автора

Урочисте відкриття Білої вітальні

У День Соборності України концертом українських романсів ХХ століття в столичному Будинку вчених відбудеться урочисте відкриття його Білої вітальні.

Національна філармонія цим заходом презентує свій новий концертний майданчик. На цікавому сольному концерті заслуженої артистки України Єлизавети Ліпінюк для шанувальників солоспіву прозвучать шедеври української музики. Солостка Національної філармонії виконає романси як класиків минулого століття Левка Ревуцького, Бориса Лятошинського, Юлія Мейтуса, Віктора Ко-

сенка, так і наших сучасників Лесі Дичко, Левка Колодуба, Мирослава Скорика на слова Тараса Шевченка, Лесі Українки, Павла Тичини, Володимира Сосюри. Мелодичність нашої рідної мови, яка найбільш виразно проявляється саме в народній пісні та класичних романсах видатних композиторів, у поєднанні з колоратурним сопрано «маленького соловейка» столичної філармонії Єлизавети Ліпінюк даруватиме насолоду всім, хто відвідає цього урочистого дня концерт у Будинку вчених.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

редактор
Євген БУКЕТ

краєзнавство

Вінок пам'яті Олександрю Рибалку

Євген БУКЕТ

15 січня Клавдіївська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів імені Олександра Рибалка зустрічала учасників і гостей наукової конференції «Основні аспекти творчої спадщини Олександра Рибалка крізь призму суспільно-культурної ситуації в Україні».

Олександр Рибалко народився в селищі міського типу Клавдієво-Тарасове Бородянського району Київської області офіційно (за паспортом) 15 січня 1951 року, а реально 7 грудня 1950-го у сім'ї вчителів. 1973-го закінчив філософський факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка. У «Пам'ятках України» працював на посадах заступника головного редактора (з 1992 р.), першого заступника головного редактора (з 1994 р.), головного редактора з 2002 року. Феномен О. Рибалка полягав у тому, що керівництво він поєднував із плідною науковою роботою. Ще з початку 1980-х Олександр Леонідович наполегливо працював як дослідник-архівіст над виявленням і популяризацією джерел із історії української культури ХХ століття. Вчений запровадив до наукового обігу нові документальні матеріали про визначні пам'ятки архітектури України (Михайлівський і Успенський собори, Ірининський стовп, Золоті ворота, Довбушеву церкву), культуру української діаспори, життя й діяльність видатних

науковців, мистецтвознавців, митців, письменників. Людина рідкісної ерудиції, знавець низки слов'янських мов, О. Рибалко залишив плідний творчий доробок — близько 200 досліджень із української історії й культурології.

Наукова конференція, присвячена 65-річчю від дня народження славного земляка Олександра Рибалка, мала на меті актуалізувати широкий спектр важливих суспільних,

На пленарному засіданні та під час круглого столу «Використання творчої спадщини Олександра Рибалка у навчально-виховному процесі» виступили доктор історичних наук, шеф-редактор журналу «Пам'ятки України» Ігор Гирич, доктор педагогічних наук, професор Микола Вашуленко, доктор філологічних наук, професор Сидір Кіраль, доктор філологічних наук, професор Лариса Масенко, доктор

художнього керівника Меланії Кривдюк; українські народні танці представили переможці міжнародних хореографічних конкурсів – танцювальний колектив «Калиновий цвіт» (художній керівник – заслужений артист України Іван Іванус); пісню «Чорна хустина» виконала лауреат міжнародних фестивалів-конкурсів, учениця 5-Б класу Дарина Чорна; пісочну анімацію «Єдина країна» гостям подарувала переможець міжнародних конкурсів, студія «Sand Play» (керівник – Віра Рощупкіна).

Цей чудовий захід відбувся насамперед завдяки родині Олександра Рибалка – дружині, головному редакторці журналу «Дивослово» Катерині Рибалко та дочці, кандидату філологічних наук, доценту Мирославі-Марії Рибалко. Вони надихають на вшанування пам'яті Олександра Леонідовича всю клавдіївську громаду. Конференція стала важливою ланкою у вінку пам'ятних заходів. У 2010 році до роковин смерті О. Рибалка вийшов друком збірник «Правдиве українське серце», який містить основні наукові праці вченого та найцікавіше з його листування. 25 червня минулого року Бородянська районна рада вирішила присвоїти Клавдіївській загальноосвітній школі ім'я Олександра Рибалка. На її будівлі відкрито пам'ятну дошку, засновано премію для учнів, на черзі – найменування вулиці на честь вченого, про що селищна рада вже ухвалила рішення. Цьогоріч також планується започаткувати «Рибалківські читання» для учнівської молоді.

Меморіальна дошка

Під час пленарного засідання

Біля могили Олександра Рибалка

До гостей конференції звертаються Катерина РИБАЛКО та Ігор ГИРИЧ

історичних, культурологічних проблем, які він порушував в очолюваному часописі, а також у власних публікаціях, і з наукового погляду проаналізувати його внесок у розвиток української культури, у процес творення нових духовних цінностей.

У заході взяли участь науковці, методисти та вчителі району, представники громадськості, батьки, учні. З вітальним словом до присутніх звернулися директор школи Володимир Кулінський та начальник відділу освіти Бородянської райдержадміністрації Валентина Кухар.

філологічних наук, професор Людмила Ткач, кандидат педагогічних наук Лариса Варзацька, кандидат філологічних наук Пилип Селігей, кандидат історичних наук Валентин Кавунник, кандидат педагогічних наук Юлія Романенко, бібліограф Віра Карпенко та інші.

Приємно вразив присутніх виступ учениці 11 класу Клавдіївської школи Аліни Стефанович – «Реактивація питомої української лексики в працях Олександра Рибалка», а також місцеві таланти. Щедрівки і колядки гостям подарували восьмикласники під орудою

Газета «Культура і життя»

№ 3 (4678), 22–28 січня 2016 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Євген БУКЕТ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-66
cultandlife@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Андрій ШЕКУН

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Анатолій СЕРИКОВ (заступник голови), Євген БУКЕТ, Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Вадим ДОРОШЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Наталка ІВАНЧЕНКО, Ростислав КАРАНДЄЄВ, Ігор ЛІХОВИЙ, Наталія ЛИГАЧОВА, Наталія МУСІЄНКО, Лариса НІКІФОРЕНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Олег СВІРКО, Артем СТЕЛЬМАШОВ

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат
ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
Тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51

Розповсюдження і реклама

Тел.: +38 (044) 498-23-64;
+38 (097) 111-17-56

Редакція не публікує колективні листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2016

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2016 р.:
1 місяць – 19,22 грн; півріччя – 115,32 грн

Цей номер газети побачив світ за сприяння
Фундації Петра Тронька.

У передплатній ціні враховано вартість
доставки до вашої поштової скриньки
і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
60969

Наклад 5 000

Ціна
договірної

